

**Bryssel den 16 juni 2025
(OR. en)**

**10300/25
ADD 6**

**Interinstitutionellt ärende:
2025/0162(NLE)**

**AELE 53
CH 19
MI 400**

FÖLJENOT

---

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	13 juni 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 309 – Annex 6
Ärende:	BILAGA till Förslag till rådets beslut om ingående av ett brett avtalspaket som syftar till att konsolidera, fördjupa och utvidga de bilaterala förbindelserna med Schweiziska edsförbundet

---

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 309 – Annex 6.

Bilaga: COM(2025) 309 – Annex 6

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.6.2025
COM(2025) 309 final

ANNEX 6

BILAGA

till

Förslag till rådets beslut

om ingående av ett brett avtalspaket som syftar till att konsolidera, fördjupa och utvidga de bilaterala förbindelserna med Schweiziska edsförbundet

AVTAL
MELLAN EUROPEISKA UNIONEN
OCH SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET
OM ELEKTRICITET

EUROPEISKA UNIONEN, nedan kallad ”unionen”,

och

SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET, nedan kallat ”Schweiz”,

nedan kallade ”de avtalsslutande parterna”,

SOM BEAKTAR den befintliga, särskilt nära integrationen av unionens och Schweiz elsystem och att Schweiz ingick i den grupp av europeiska länder som utvecklade den gränsöverskridande elhandeln i Europa genom samarbete mellan de systemansvariga för överföringssystemen, för att dra nytta av fördelarna med delade energiresurser,

SOM KONSTATERAR att det under de senaste två årtiondena har tagits fram en kompakt rättslig ram i unionen för en effektiv organisering av den inre marknaden för el med elhandelsmekanismer, t.ex. en unionsomfattande marknadskoppling, och att den ersätter den tidigare samarbetsramen,

SOM ERKÄNNER att unionens regler för försörjningstrygghet och handel när det gäller el inte tillämpas i Schweiz, och att Schweiz därför inte deltar i de gemensamma handelssystem, plattformar och samordningsorgan som regleras av unionsrätten, vilket har medfört ökande utmaningar för elsamarbetet mellan de avtalsslutande parterna och för deras försörjningstrygghet och därmed till en ineffektiv marknad, högre transaktionskostnader, rättslig osäkerhet och bristande tillförlitlighet i elutbytet vilket i sin tur har lett till ytterligare kostnader för elkunderna,

SOM BETONAR att detta avtal är avsett att stärka det ömsesidiga samarbetet inom elsektorn, göra det möjligt för Schweiz att delta i alla handelssystem, plattformar och gemensamma samordningsorgan som regleras av unionsrätten, främja gränsöverskridande handel med el, öka den ekonomiska effektiviteten och den sociala välfärden, stärka försörjningstryggheten, öka nätstabiliteten och underlätta övergången till ett system med nettonollutsläpp av växthusgaser i Europa senast 2050 till ömsesidig nytta för Schweiz och unionen, samtidigt som hänsyn tas till den befintliga, fysiskt nära integreringen av det schweiziska elsystemet i det europeiska elsystemet,

SOM BEAKTAR att Schweiz deltagande i unionens inre marknad för el kräver att Schweiz integreras på ett sätt som säkerställer samma rättigheter och skyldigheter för de avtalsslutande parterna; detta kräver i sin tur lämpliga regler för lika villkor som säkerställer öppen och rättvis konkurrens mellan de avtalsslutande parterna, däribland relevanta regler om konkurrens, miljö och produktion av förnybar energi,

SOM KONSTATERAR behovet av ett nära samarbete mellan de avtalsslutande parterna och deras myndigheter för en korrekt tolkning och tillämpning av reglerna för den inre marknaden för el och för en ökad regional nätstabilitet och försörjningstrygghet, särskilt i tider av energikris,

SOM BETONAR att de avtalsslutande parterna i sitt samarbete inom ramen för detta avtal fäster stor vikt vid försörjningstryggheten för el och att ett centralt syfte med avtalet är att skapa tillförlitliga regler som säkerställer att båda avtalsslutande parter kommer att fortsätta att utbyta el även i tider av energikris, på grundval av tydliga regler, så att de kan förlita sig på elflöden från varandra och därmed minska kostnaderna för elkonsumenterna,

SOM ERKÄNNER att fysiska långsiktiga gränsöverskridande kapacitetsreservationer begränsar principen om tredjepartstillträde så som den genomförs enligt unionens elmarknadsregler och att behandlingen av historiska avtal med fysiska långsiktiga reservationer med länder utanför unionen kan ge upphov till komplexa rättsliga frågor, och att detta avtal därför bör erbjuda rättssäkerhet med avseende på utfasningen av sådana reservationer och på det system som är tillämpligt under övergångsperioden,

SOM BEAKTAR fördelarna med gränsöverskridande handel med el och incitament till investeringar för kostnadseffektiv, ren och säker elförsörjning i unionen och i Schweiz,

SOM ERKÄNNER att offentligt ägande av elinfrastruktur kan vara ett legitimt politiskt val,

SOM SYFTAR till att stärka och fördjupa Schweiz och dess företags deltagande på unionens inre marknad, där Schweiz deltar på grundval av detta avtal,

SOM ERKÄNNER att en väl fungerande och homogen inre marknad på de områden där Schweiz deltar kräver lika konkurrensvillkor mellan schweiziska företag och företag i unionen på grundval av materiella regler och procedurregler som är likvärdiga dem som gäller på den inre marknaden i fråga om statligt stöd,

SOM BEKRÄFTAR de avtalsslutande parternas självständighet och deras institutioners roll och befogenheter samt, när det gäller Schweiz, respekt för de principer som följer av landets konstitutionella ordning, inbegripet direktdemokrati, maktfördelning och federalism,

SOM BEAKTAR att unionen och Schweiz är bundna av ett stort antal bilaterala avtal som omfattar olika områden och som föreskriver särskilda rättigheter och skyldigheter som i vissa avseenden liknar dem som föreskrivs inom unionen,

SOM ERINRAR OM att syftet med dessa bilaterala avtal är att öka Europas konkurrenskraft och att skapa närmare ekonomiska band mellan de avtalsslutande parterna på grundval av jämlikhet, ömsesidighet och den allmänna balansen mellan deras fördelar, rättigheter och skyldigheter,

SOM ÄR BESLUTNA att stärka och fördjupa Schweiz deltagande i unionens inre marknad på grundval av samma regler som gäller för den inre marknaden, samtidigt som deras liksom deras institutioners oberoende bevaras och, när det gäller Schweiz, respekten för de principer som härrör från direktdemokrati, federalism och den sektoriella karaktären när det gäller dess deltagande i den inre marknaden,

SOM BEKRÄFTAR att den schweiziska federala högsta domstolen, alla andra schweiziska domstolar samt medlemsstaternas domstolar och Europeiska unionens domstol fortsatt har befogenhet att tolka avtalet i enskilda fall,

SOM ÄR NOGA MED att säkerställa enhetlighet på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar, både nuvarande och framtida,

HÄRIGENOM ÖVERENSKOMS FÖLJANDE.

DEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 1

Syfte

1. Syftet med detta avtal är att göra det möjligt för Schweiz att delta i unionens inre marknad för el genom att säkerställa att reglerna för den inre marknaden för el tillämpas enhetligt, och vid behov anpassas, på de bestämmelser och villkor som fastställs i detta avtal.
2. I detta avseende är syftet med detta avtal att
  - a) garantera alla marknadsaktörer lika marknadstillträde till både unionens och Schweiz elmarknader, däribland tillträde till gemensamma handelssystem, plattformar och samordningsorgan,
  - b) främja gränsöverskridande elhandel till ömsesidig nytta för unionen och Schweiz, bland annat genom förbättrad tilldelning och förvaltning av överföringssystemets kapacitet, särskilt när det gäller sammanlänkningar,
  - c) säkerställa stabiliteten i det regionala elnätet och i det schweiziska elsystemets anslutning till unionens sammanlänkade system,
  - d) säkerställa en hög grad av försörjningstrygghet,

- e) garantera integritet och öppenhet på grossistmarknaden för el,
- f) öka och främja andelen el som produceras från förnybara energikällor och garantera en hög miljöskyddsnivå inom elsektorn för att underlätta övergången till ett energisystem med nettonollutsläpp av växthusgaser i Europa senast 2050,
- g) öka samarbetet mellan de avtalsslutande parterna, deras respektive tillsynsmyndigheter och operatörer inom elsektorn.

ARTIKEL 2

Tillämpningsområde

1. Detta avtal är tillämpligt på elsektorn när det gäller produktion, överföring, distribution, handel med och leverans av el.
2. Detta avtal är också tillämpligt på frågor som direkt rör elsektorn i enlighet med vad som anges i detta avtal.

ARTIKEL 3

Icke-diskriminering

De avtalsslutande parterna förbinder sig att inte vidtaga några diskriminerande åtgärder inom ramen för tillämpningen av detta avtal.

DEL II

REGLER FÖR DELTAGANDE I DEN INRE MARKNADEN FÖR EL

ARTIKEL 4

Regler för elsektorn

Schweiz ska tillämpa de rättsakter inom elsektorn som anges i bilaga I.

ARTIKEL 5

Den schweiziska systemansvariga för överföringssystem

1. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om åtskillnad av systemansvariga för överföringssystem i de rättsakter som anges i bilaga I får ingen bestämmelse i detta avtal tolkas som att den hindrar schweiziska offentliga organ, t.ex. kantonerna och kommunerna, från att inneha en direkt eller indirekt majoritet i den systemansvariga för det schweiziska överföringssystemet.
2. Ingenting i detta avtal får hindra företag som är verksamma inom elsektorn från att inneha en direkt eller indirekt majoritet i den schweiziska systemansvariga för överföringssystemet, inom ramen för bestämmelserna om åtskillnad av systemansvariga för överföringssystem i de rättsakter som anges i bilaga I.

ARTIKEL 6

De schweiziska systemansvariga för distributionssystemen

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om åtskillnad av systemansvariga för distributionssystem i de rättsakter som anges i bilaga I får ingen bestämmelse i detta avtal tolkas som att den hindrar schweiziska offentliga organ, t.ex. kantoner och kommuner, från att

- a) fullt ut äga eller inneha en direkt eller indirekt majoritet i de schweiziska systemansvariga för distributionssystemen,
- b) organisera sina nätoperatörer och enheter för produktion eller leverans enligt offentligrätten.

ARTIKEL 7

Samhällsomfattande tjänster i Schweiz

1. Ingen bestämmelse i detta avtal får tolkas som ett hinder för Schweiz att anta konsumentskyddsåtgärder som ger hushåll och företag som inte har möjlighet att konsumera över en viss tröskel rätt att få tillgång till en samhällsomfattande tjänst, inbegripet tjänster som tillhandahålls av en sistahandsleverantör i enlighet med bestämmelserna i de rättsakter som anges i bilaga I.
2. Detta avtal får inte heller tolkas som att det hindrar regleringar av prissättningen för den samhällsomfattande tjänsten i enlighet med bestämmelserna i de rättsakter som anges i bilaga I.

ARTIKEL 8

Övergångsordning för befintliga långsiktiga kapacitetsreservationer för sammanlänkningar vid de schweiziska gränserna

1. För att säkerställa att principen om icke-diskriminerande nättillträde efterlevs ska de befintliga långsiktiga kapacitetsreservationerna för el vid sammanlänkningar mellan Schweiz och Frankrike, i enlighet med vad som fastställs i de kontrakt som ingåtts före den 1 januari 2002 och som förtecknas i avsnitt B i bilaga II, avskaffas när detta avtal träder i kraft. Ekonomisk ersättning ska beviljas innehavarna av dessa kontrakt under en övergångsperiod som löper ut sju år efter detta avtals ikraftträdande, men inte efter slutdatumet för respektive befintligt kontrakt i avsnitt B i bilaga II om det kontraktet löper ut tidigare. Ändringar av de kontrakt som förtecknas i avsnitt B i bilaga II får inte påverka avskaffandet av de långsiktiga kapacitetsreservationerna eller övergångsperioden.
2. I avsnitt A i bilaga II fastställs principerna för den ekonomiska ersättningen och de nationella tillsynsmyndigheternas uppgifter vad gäller ersättningen och finansieringen av den.
3. Trots punkt 1 ska de kapacitetsreservationer som rör gränsöverskridande vattenkraftsanläggningar med en mindre kapacitetsreservation på högst 65 MW, vilka anges i förteckningen i avsnitt C i bilaga II, bevaras under en övergångsperiod som löper ut 15 år efter detta avtals ikraftträdande, men inte efter slutdatumet för respektive befintlig koncession om koncessionen upphör innan detta, och därefter avskaffas.

ARTIKEL 9

Försörjningstrygghet och reserver

1. De avtalsslutande parterna fäster i sitt samarbete inom ramen för detta avtal stor vikt vid försörjningstryggheten för el. För att säkerställa att elmarknaderna fungerar och att det finns elflöden där de behövs som mest ska gränsöverskridande sammanlänkningsåtgärder hållas öppna, även i tider av elkris, i enlighet med detta avtal. Åtgärder som äventyrar försörjningstryggheten för el ska undvikas, särskilt i händelse av elkriser, och i synnerhet åtgärder såsom otillbörliga begränsningar av gränsöverskridande elflöden.
2. Schweiz får vidta nödvändiga, proportionella och icke-snedvridande åtgärder för att trygga elförsörjningen, särskilt genom att inrätta och upprätthålla elreserver under förutsättning att de är förenliga med detta avtal.
3. När Schweiz gör en bedömning av sin nationella resurstillräcklighet får antaganden göras som tar hänsyn till särdragen hos den nationella tillgången och efterfrågan på el, inbegripet sådana särdrag som följer av att Schweiz inte är en medlemsstat i unionen eller av faktorer som kan vara särskilt relevanta för försörjningstryggheten i Schweiz, såsom en begränsad tillgång till kärnkraft och gas för kraftproduktion i grannländerna, förutsatt att sådana farhågor beaktas på ett proportionellt och rimligt sätt.
4. För att säkerställa att reglerna om statligt stöd för tillräcklig produktionskapacitet enligt detta avtal är ändamålsenliga och för att ta hänsyn till de nya möjligheterna att utbyta el på grundval av bindande regler efter detta avtals ikraftträdande får statligt stöd för tillräckliga reserver, som beviljats före detta avtals ikraftträdande men som inte är förenligt med detta avtal, inte ges längre än sex år efter detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 10

Schweiz deltagande i institutioner och andra organ

1. Schweiz och berörda schweiziska aktörer deltar i institutioner, kommittéer, regioner, system, plattformar, initiativ och andra liknande organ som är relevanta enligt detta avtal.
2. I synnerhet gäller följande:
  - a) Schweiz nationella tillsynsmyndighet deltar i byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer).
  - b) Den schweiziska systemansvariga för överföringssystemet deltar i det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el (Entso-E).
  - c) Schweiziska systemansvariga för distributionssystem deltar i den europeiska enheten för unionens systemansvariga för distributionssystem (nedan kallad *EU DSO-enheten*).
3. Närmare bestämmelser om Schweiz deltagande anges i bilagorna.

ARTIKEL 11

Utnyttjande av energiresurser och ägande av produktionsanläggningar

1. Schweiz ska behålla rätten att bestämma villkoren för utnyttjandet av sina energiresurser, inbegripet användningen av vattenkraft, inom ramen för den relevanta tillämpliga lagstiftningen enligt detta avtal, liksom sitt val mellan olika energikällor och energiförsörjningens allmänna struktur.
2. Ingenting i detta avtal får hindra offentliga organ från att äga produktionsanläggningar, inbegripet för vattenkraftsproduktion, inom gränserna för relevant tillämplig ellagstiftning.

DEL III

STATLIGT STÖD

ARTIKEL 12

Mål för bestämmelserna om statligt stöd

1. Målen för denna del är att säkerställa lika villkor för konkurrens mellan unionens företag och schweiziska företag på de områden av den inre marknaden som omfattas av detta avtal och att garantera en väl fungerande inre marknad genom att fastställa materiella regler och procedurregler för statligt stöd.

2. Denna del och dess bilagor får inte ändra vare sig tillämpningsområdet eller målen för detta avtal.

ARTIKEL 13

Statligt stöd

1. Om inget annat anges i detta avtal ska allt stöd som beviljas av Schweiz eller av en medlemsstat i unionen, eller genom statliga resurser i någon som helst form, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att främja vissa företag eller produktionen av vissa varor, i den mån det påverkar handeln mellan de avtalsslutande parterna inom ramen för detta avtal, anses vara oförenligt med en väl fungerande inre marknad.
2. Följande är förenligt med en väl fungerande inre marknad:
  - a) Stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter, under förutsättning att stödet ges utan diskriminering med avseende på varornas ursprung.
  - b) Stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser.
  - c) De åtgärder som anges i avsnitt A i bilaga III.
3. Följande kan anses vara förenligt med en väl fungerande inre marknad:
  - a) Stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarig brist på sysselsättning.

- b) Stöd för att främja genomförandet av ett viktigt projekt av gemensamt europeiskt intresse, av gemensamt intresse för de avtalsslutande parterna eller för att avhjälpa en allvarlig störning i en unionsmedlemsstats eller Schweiz ekonomi.
- c) Stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot de avtalsslutande parternas intressen.
- d) Stöd för att främja kultur och bevara kulturarvet, när det inte påverkar handeln och konkurrensen i en omfattning som strider mot de avtalsslutande parternas intressen.
- e) De stödkategorier som anges i avsnitt B i bilaga III.

4. Stöd som beviljas i enlighet med avsnitt C i bilaga III ska anses vara förenligt med en väl fungerande inre marknad och undantas från anmälningsskyldigheten enligt artikel 14.

5. Stöd som beviljas företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som har karaktären av fiskala monopol ska vara underkastade reglerna i detta avtal, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs. Utvecklingen av handeln får inte påverkas i en omfattning som skulle strida mot de avtalsslutande parternas intresse.

6. Denna del ska inte tillämpas på stöd om det belopp som beviljas ett enda företag för verksamheter som omfattas av detta avtal utgör stöd av mindre betydelse enligt avsnitt D i bilaga III.

7. Den gemensamma kommitté som inrättas genom artikel 25 i detta avtal får besluta om uppdateringar av avsnitten A och B i bilaga III genom att ange åtgärder som ska vara förenliga, eller kategorier av stöd som kan anses vara förenliga, med en väl fungerande inre marknad.

ARTIKEL 14

Övervakning

1. Vid tillämpning av artikel 12 ska unionen i enlighet med fördelningen av befogenheter mellan unionen och dess medlemsstater, och Schweiz i enlighet med sin konstitutionella behörighetsordning, övervaka tillämpningen av reglerna om statligt stöd på sina respektive territorier i enlighet med denna del.
2. För genomförandet av denna del ska unionen upprätthålla ett system för övervakning av statligt stöd i enlighet med artiklarna 93, 106, 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*), kompletterat med unionsrättsakter på området för statligt stöd och unionsrättsakter om statligt stöd inom elsektorn vilka förtecknas i bilaga IV avsnitt A punkt 1.
3. För genomförandet av denna del ska Schweiz inom fem år efter detta avtals ikraftträdande inrätta och upprätthålla ett system för övervakning av statligt stöd som alltid säkerställer att nivån på övervakningen och verkställigheten är likvärdig den i unionen, i enlighet med punkt 2, inbegripet följande:
  - a) En oberoende övervakningsmyndighet. och

- b) Förfaranden för att säkerställa övervakningsmyndighetens granskning av stödets förenlighet med en väl fungerande inre marknad, inbegripet följande:
- i) Förhandsanmälningar av planerat stöd till övervakningsmyndigheten.
  - ii) Övervakningsmyndighetens bedömningar av anmält stöd och sin behörighet att granska icke anmält stöd.
  - iii) Överklagande inför den behöriga rättsliga myndigheten, med suspensiv verkan från och med den tidpunkt då akten kan överklagas, av stöd som övervakningsmyndigheten anser är oförenligt med en väl fungerande inre marknad.
  - iv) Återkrav, med ränta, av stöd som beviljats men befunnits vara oförenligt med en väl fungerande inre marknad.

4. I enlighet med Schweiz konstitutionella behörighetsordning är punkt 3 b iii och iv inte tillämplig på akter som antas av den schweiziska förbunds församlingen eller det schweiziska förbundsrådet.

5. Om den schweiziska övervakningsmyndigheten inte kan överklaga stödet från den schweiziska förbunds församlingen eller det schweiziska förbundsrådet inför en rättslig myndighet, eftersom den schweiziska konstitutionen begränsar dess behörighet, ska den i alla specifika fall överklaga andra myndigheters tillämpning av detta stöd. Om den rättsliga myndigheten konstaterar att stödet är oförenligt med en väl fungerande inre marknad ska de behöriga schweiziska rättsliga och administrativa myndigheterna beakta detta konstaterande vid bedömningen av huruvida stödet ska tillämpas i det mål som de har att avgöra.

ARTIKEL 15

Befintligt stöd

1. Artikel 14.3 b ska inte tillämpas på befintligt stöd, vilket även omfattar stödordningar och individuellt stöd.
2. Vid tillämpningen av detta avtal ska befintligt stöd avse stöd som beviljats före detta avtals ikraftträdande och inom fem år därefter.
3. Inom 12 månader från dagen för inrättandet av övervakningssystemet enligt artikel 14.3 ska övervakningsmyndigheten få en överblick över befintliga stödordningar som omfattas av detta avtal och som fortfarande är i kraft och göra en bedömning vid första påseendet av dessa stödordningar mot bakgrund av kriterierna i artikel 13.
4. Alla befintliga stödordningar i Schweiz ska fortlöpande granskas av övervakningsmyndigheten med avseende på deras förenlighet med en väl fungerande inre marknad enligt punkterna 5, 6 och 7.
5. Om övervakningsmyndigheten anser att en befintlig stödordning inte, eller inte längre, är förenlig med en väl fungerande inre marknad ska den underrätta de behöriga myndigheterna om skyldigheten att följa denna del. Om en sådan stödordning ändras eller avslutas ska de behöriga myndigheterna underrätta övervakningsmyndigheten om detta.
6. Om övervakningsmyndigheten anser att de åtgärder som de behöriga myndigheterna vidtagit är lämpliga för att säkerställa att stödordningen är förenlig med en väl fungerande inre marknad ska den offentliggöra dessa åtgärder.

7. Trots punkt 1 i denna artikel ska övervakningsmyndigheten, om den anser att stödordningen fortfarande är oförenlig med en väl fungerande inre marknad, offentliggöra sin bedömning och i alla specifika fall överklaga tillämpningen av den stödordningen i enlighet med artikel 14.3 b iii och 14.5.

8. Om en befintlig stödordning ändras på ett sådant sätt att det påverkar stödets förenlighet med en väl fungerande inre marknad ska det vid tillämpningen av denna del betraktas som nytt stöd och därför omfattas av artikel 14.3 b.

ARTIKEL 16

Öppenhet

1. De avtalsslutande parterna ska säkerställa öppenhet när det gäller stöd som beviljas på deras territorium. För unionens del ska öppenheten baseras på de materiella regler och procedurregler som gäller i unionen för statligt stöd som omfattas av detta avtal. För Schweiz del ska öppenheten baseras på materiella regler och procedurregler som är likvärdiga dem som gäller i unionen för statligt stöd som omfattas av detta avtal.

2. Alla avtalsslutande parter ska, med avseende på deras territorium och om inte annat föreskrivs i denna del, se till att följande offentliggörs:

a) Beviljat stöd.

b) Yttranden eller beslut från deras övervakningsmyndigheter.

- c) Avgöranden från deras behöriga rättsliga myndigheter om stödets förenlighet med en väl fungerande inre marknad. och
- d) De riktlinjer och meddelanden som deras övervakningsmyndigheter tillämpar.

ARTIKEL 17

Former för samarbetet

1. De avtalsslutande parterna ska, i enlighet med sina respektive lagar och tillgängliga resurser, samarbeta och utbyta information om statligt stöd.
2. För ett enhetligt genomförande, en enhetlig tillämpning och en enhetlig tolkning av de materiella reglerna om statligt stöd och en harmoniserande utveckling av dessa ska
  - a) de avtalsslutande parterna samarbeta och samråda med varandra om de relevanta riktlinjer och meddelanden som avses i avsnitt B i bilaga IV, och
  - b) de avtalsslutande parternas övervakningsmyndigheter ingå överenskommelser om ett regelbundet informationsutbyte, bland annat om konsekvenserna med avseende på tillämpningen av reglerna om befintligt stöd.

ARTIKEL 18

Samråd

1. På begäran av en avtalsslutande part ska de avtalsslutande parterna samråda inom gemensamma kommittén i frågor som rör genomförandet av denna del.
2. Om något händer som berör en avtalsslutande parts väsentliga intressen och kan påverka denna dels funktion ska gemensamma kommittén, på begäran av en avtalsslutande part, sammanträda på en lämpligt hög nivå inom 30 dagar efter en sådan begäran för att diskutera frågan.

ARTIKEL 19

Införlivande av rättsakter om statligt stöd

1. Trots artikel 27 ska Schweiz och unionen, vid tillämpning av artikel 13.4 och 13.6 och artikel 14.2 och 14.3, samt för att garantera rättssäkerhet och en enhetlig lagstiftning på de områden av den inre marknaden där Schweiz deltar enligt detta avtal, säkerställa att unionsrättsakter som antas på de områden som omfattas av avsnitten C och D i bilaga III samt avsnitt A i bilaga IV införlivas i dessa bilagor så snart som möjligt efter det att de har antagits.
2. När unionen antar en rättsakt på det område som omfattas av avsnitten C och D i bilaga III eller avsnitt A i bilaga IV ska Schweiz underrättas om detta så snart som möjligt genom gemensamma kommittén. Gemensamma kommittén ska diskutera frågan på endera avtalsslutande parts begäran.

3. Gemensamma kommittén ska i enlighet med punkt 1 vidta åtgärder genom att så snart som möjligt anta ett beslut om ändring av avsnitten C och D i bilaga III samt avsnitt A i bilaga IV, inbegripet nödvändiga anpassningar.

4. Om inte annat följer av artikel 28 ska gemensamma kommitténs beslut enligt punkt 3 i den här artikeln träda i kraft omedelbart, men under inga omständigheter före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.

DEL IV

OMRÅDEN MED ANKNYTNING TILL ELMARKNADEN

ARTIKEL 20

Miljö

1. De avtalsslutande parterna ska säkerställa en hög miljöskyddsnivå inom elsektorn.
2. Schweiz ska säkerställa en hög miljöskyddsnivå i enlighet med artikel 27.3 och bilaga V.

ARTIKEL 21

Förnybar energi

1. De avtalsslutande parterna ska samarbeta på området förnybar energi, särskilt när det gäller utbyggnaden och främjandet av den.
2. De avtalsslutande parterna åtar sig att öka andelen förnybar energi i sina energisystem. Schweiz ska tillämpa de rättsakter om förnybar energi som anges i bilaga VI och särskilt fastställa ett lämpligt vägledande mål för förnybar energi.
3. De avtalsslutande parterna ska sträva efter att påskynda sina planerings- och tillståndsförfaranden.

ARTIKEL 22

Infrastruktursamarbete

1. De avtalsslutande parterna ska samarbeta för att göra det lättare för den elinfrastruktur som sammanlänkar deras territorier att utvecklas i rätt tid och bli samkörbar.
2. Varje avtalsslutande part ska säkerställa att nätutvecklingsplaner för dess överföringssystem för el utarbetas, offentliggörs och regelbundet uppdateras.

3. När det gäller den potentiella klassificeringen av schweiziska infrastrukturprojekt som projekt av ömsesidigt intresse i enlighet med artiklarna 2.1 och 4.2 e i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869¹ förutsätts det, för Schweiz, att den politiska ramen har en hög grad av konvergens. Schweiz ska underlätta en liknande tidsplan för påskyndat genomförande och andra politiska stödåtgärder, i enlighet med den förordningen.

DEL V

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 23

De institutionella bestämmelsernas mål

1. Målet för denna del är att de avtalsslutande parterna, och ekonomiska aktörer och enskilda personer, ska garanteras större rättssäkerhet, likabehandling och lika villkor på de områden med anknytning till den inre marknaden som omfattas av detta avtal.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

2. Denna del innehåller därför institutionella lösningar som underlättar en kontinuerlig och balanserad förstärkning av de ekonomiska förbindelserna mellan de avtalsslutande parterna. Med beaktande av principerna i folkrätten fastställs i denna del i synnerhet institutionella lösningar för detta avtal som är gemensamma för de bilaterala avtal som ingåtts eller kommer att ingås på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar, utan att detta avtals tillämpningsområde eller mål ändras, t.ex.

- a) förfarandet för att anpassa detta avtal till relevanta unionsrättsakter,
- b) en enhetlig tolkning och tillämpning av detta avtal och av de unionsrättsakter som det hänvisas till i detta avtal,
- c) övervakningen och tillämpningen av detta avtal, och
- d) tvistlösningar inom ramen för detta avtal.

ARTIKEL 24

Bilaterala avtal på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar

1. Befintliga och framtida bilaterala avtal mellan unionen och Schweiz på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar ska betraktas som en sammanhängande helhet som säkerställer balansen mellan unionen och Schweiz med avseende på rättigheter och skyldigheter.

2. Detta avtal utgör ett bilateralt avtal på ett område som rör den inre marknaden där Schweiz deltar.

ARTIKEL 25

Gemensam kommitté

1. Härmed inrättas en gemensam kommitté. Gemensamma kommittén ska bestå av företrädare för de avtalsslutande parterna.
2. Ordförandeskapet i Gemensamma kommittén ska innehas gemensamt av en företrädare för unionen och en företrädare för Schweiz.
3. Gemensamma kommittén ska
  - a) se till att detta avtal fungerar väl samt förvaltas och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt,
  - b) utgöra ett forum för ömsesidigt samråd och kontinuerligt informationsutbyte mellan de avtalsslutande parterna, särskilt i syfte att finna en lösning på eventuella svårigheter att tolka eller tillämpa detta avtal eller en unionsrättsakt som det hänvisas till i detta avtal i enlighet med artikel 32,
  - c) utfärda rekommendationer till de avtalsslutande parterna i frågor som rör detta avtal,
  - d) anta beslut när så uttryckligen föreskrivs i detta avtal, och

e) utöva alla andra befogenheter som den tilldelas genom detta avtal.

4. Vid ändring av artiklarna 1–6, 10–15, 17 eller 18 i protokoll (nr 7) om Europeiska unionens immunitet och privilegier, fogat till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *protokoll (nr 7)*), ska gemensamma kommittén ändra tillägget till bilaga I i enlighet med detta.

5. Gemensamma kommittén ska fatta beslut enhälligt.

Besluten ska vara bindande för de avtalsslutande parterna, som ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att genomföra dem.

6. Gemensamma kommittén ska sammanträda minst en gång om året, alternativt i Bryssel och Bern, om inte medordförandena beslutar något annat. Den ska också sammanträda på begäran av endera av de avtalsslutande parterna. Medordförandena får komma överens om att ett sammanträde i gemensamma kommittén ska hållas via videokonferens eller telekonferens.

7. Gemensamma kommittén ska anta sin arbetsordning och vid behov uppdatera den.

8. Gemensamma kommittén får fatta beslut om inrättande av arbetsgrupper eller expertgrupper som kan bistå kommittén vid utövandet av dess uppdrag.

KAPITEL 2

ANPASSNING AV DETTA AVTAL TILL UNIONENS RÄTTSAKTER

ARTIKEL 26

Deltagande i utarbetandet av unionsrättsakter (beslutsutformning)

1. Vid utarbetandet av ett förslag till unionsrättsakt, på ett område som omfattas av detta avtal, i enlighet med EUF-fördraget ska Europeiska kommissionen (nedan kallad *kommissionen*) underrätta Schweiz om detta och informellt samråda med Schweiz experter på samma sätt som den begär in synpunkter från experter från unionens medlemsstater när den utarbetar förslag.

På begäran av endera av de avtalsslutande parterna kan en inledande diskussion äga rum i gemensamma kommittén.

Om någon av dem så begär ska de på nytt samråda i gemensamma kommittén vid viktiga tidpunkter i den fas som föregår unionens antagande av rättsakten, i en fortlöpande informations- och samrådsprocess.

2. När kommissionen i enlighet med EUF-fördraget utarbetar delegerade akter som rör grundläggande unionsrättsakter på det område som omfattas av detta avtal ska den se till att Schweiz i största möjliga utsträckning deltar i utarbetandet av utkasterna och samråda med Schweiz experter på samma grunder som den samråder med experter från unionens medlemsstater.

3. När kommissionen i enlighet med EUF-fördraget utarbetar genomförandeakter som rör grundläggande unionsrättsakter på det område som omfattas av detta avtal ska den se till att Schweiz i största möjliga utsträckning deltar i utarbetandet av de utkast som ska läggas fram för de kommittéer som biträder kommissionen när den utövar sina genomförandebefogenheter och samråda med Schweiz experter på samma grunder som den samråder med experter från unionens medlemsstater.
4. Schweiz experter ska delta i arbetet i kommittéer som inte omfattas av punkterna 2 och 3 när så krävs för att detta avtal ska fungera väl. Gemensamma kommittén ska upprätta och uppdatera en förteckning över dessa kommittéer och, i förekommande fall, över andra kommittéer med liknande egenskaper.
5. Denna artikel ska inte tillämpas på unionsrättsakter eller bestämmelser i dessa som omfattas av något undantag enligt artikel 27.8.

ARTIKEL 27

Införlivande av unionsrättsakter

1. För att garantera rättssäkerhet och en enhetlig lagstiftning på det område som rör den inre marknaden där Schweiz till följd av detta avtal deltar ska Schweiz och unionen säkerställa att unionsrättsakter som antas på det område som omfattas av detta avtal införlivas i detta avtal så snart som möjligt efter att de antagits.
2. Unionsrättsakter som integreras i bilagorna I och VI i enlighet med punkt 5 ska, genom att de införlivas i detta avtal, utgöra en del av Schweiz rättsordning med förbehåll för i tillämpliga fall de anpassningar som gemensamma kommittén fattat beslut om.

3. Schweiz ska, när det gäller elsektorn, anta eller behålla bestämmelser som fastställer krav som säkerställer minst samma miljöskyddsnivå som den som fastställs i de unionsrättsakter som införlivats i bilaga V i enlighet med punkt 5. De bestämmelser i schweizisk lagstiftning som i enlighet med denna punkt antas eller behålls får inte åberopas för att begränsa det fria tillträdet till den schweiziska marknaden för varor och tjänster från unionen som uppfyller de krav som fastställs i de unionsrättsakter som det hänvisas till i bilaga V.
4. När unionen antar en rättsakt på det område som omfattas av detta avtal ska den så snart som möjligt underrätta Schweiz om detta genom gemensamma kommittén. Gemensamma kommittén ska diskutera frågan på endera avtalsslutande parts begäran.
5. Gemensamma kommittén ska vidta åtgärder i enlighet med punkt 1 genom att så snart som möjligt anta ett beslut om ändring av bilagorna I, V och VI till detta avtal, inbegripet nödvändiga anpassningar.
6. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 2 får gemensamma kommittén föreslå en översyn av detta avtal för godkännande av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras interna förfaranden när så krävs för att säkerställa överensstämmelse mellan detta avtal och bilagorna I, V och VI med eventuella ändringar enligt punkt 5.
7. Hänvisningar i detta avtal till unionsrättsakter som inte längre är i kraft ska anses som hänvisningar till den unionsrättsakt om upphävande som införlivats i bilagorna I, V och VI från och med ikraftträdandet av gemensamma kommitténs beslut om motsvarande ändring av bilagorna I, V och VI, om inte annat föreskrivs i det beslutet.

8. Den skyldighet som anges i punkt 1 ska inte gälla unionsrättsakter eller bestämmelser i dessa som omfattas av följande undantag:

– Artikel 9.3.

9. Om inte annat följer av artikel 28 ska gemensamma kommitténs beslut enligt punkt 5 träda i kraft omedelbart, men under inga omständigheter före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.

10. De avtalsslutande parterna ska samarbeta i god tro under hela det förfarande som anges i denna artikel för att underlätta beslutsfattandet.

ARTIKEL 28

Schweiz fullgörande av sina konstitutionella skyldigheter

1. Om Schweiz måste fullgöra konstitutionella skyldigheter för att ett beslut som avses i artikel 27.5 ska bli bindande ska Schweiz, under den diskussion som avses i artikel 27.4, informera unionen om detta.

2. Om Schweiz måste fullgöra konstitutionella skyldigheter för att det beslut som avses i artikel 27.5 ska bli bindande får Schweiz en tidsfrist på högst två år från och med den dag då den information som avses i punkt 1 lämnades, utom när ett folkomröstningsförfarande inleds, i vilket fall denna period ska förlängas med ett år.

3. I avvaktan på att Schweiz informerar om att landet har fullgjort sina konstitutionella skyldigheter ska de avtalsslutande parterna provisoriskt tillämpa det beslut som avses i artikel 27.5, såvida inte Schweiz meddelar unionen att en provisorisk tillämpning av beslutet inte är möjlig och anger skälen till detta.

Under inga omständigheter får den provisoriska tillämpningen inledas före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.

4. Schweiz ska utan dröjsmål underrätta unionen genom gemensamma kommittén så snart de konstitutionella skyldigheter som avses i punkt 1 har fullgjorts

5. Beslutet ska träda i kraft den dag då den underrättelse som anges i punkt 4 lämnas, men under inga omständigheter före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.

KAPITEL 3

GENOMFÖRANDE OCH TILLÄMPNING AV AVTALET

ARTIKEL 29

Principen om enhetlig tolkning

1. För att uppnå de mål som anges i artiklarna 1, 12 och 23 och i enlighet med principerna i folkrätten ska de bilaterala avtal på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar, och de unionsrättsakter som det hänvisas till i sådana avtal, tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar.
2. De unionsrättsakter som det hänvisas till i detta avtal, och bestämmelserna i detta avtal i den mån tillämpningen av dem inbegriper unionsrättsliga begrepp, ska tolkas och tillämpas i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol från såväl innan som efter undertecknandet av detta avtal.

ARTIKEL 30

Principen om ändamålsenlig och harmonisk tillämpning

1. Kommissionen och de behöriga schweiziska myndigheterna ska samarbeta och bistå varandra för att säkerställa övervakningen av tillämpningen av detta avtal. De får utbyta information om övervakningen av tillämpningen av detta avtal. De får utbyta åsikter och diskutera frågor av ömsesidigt intresse.
2. Varje avtalsslutande part ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa en ändamålsenlig och harmonisk tillämpning av detta avtal på sitt territorium.
3. Övervakningen av tillämpningen av detta avtal ska genomföras gemensamt av de avtalsslutande parterna inom gemensamma kommittén. Om kommissionen eller de behöriga schweiziska myndigheterna får kännedom om ett fall av felaktig tillämpning får ärendet hänskjutas till gemensamma kommittén i syfte att finna en godtagbar lösning.
4. Kommissionen och de behöriga schweiziska myndigheterna ska övervaka den andra avtalsslutande partens tillämpning av detta avtal. Det förfarande som föreskrivs i artikel 32 i detta avtal ska tillämpas.

Om det krävs att unionens institutioner har vissa övervakningsbefogenheter gentemot en avtalsslutande part för att säkerställa en ändamålsenlig och harmonisk tillämpning av detta avtal, t.ex. utrednings- och beslutsbefogenheter, ska dessa befogenheter särskilt föreskrivas i detta avtal.

ARTIKEL 31

Exklusivitetsprincipen

De avtalsslutande parterna förbinder sig att inte hänskjuta någon tvist om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller av de unionsrättsakter som det hänvisas till i detta avtal eller, i tillämpliga fall, om förenligheten med detta avtal hos ett beslut som antagits av kommissionen på grundval av detta avtal, till någon annan tvistlösningsmetod än de som föreskrivs i denna del.

ARTIKEL 32

Förfarande vid svårigheter med tolkning eller tillämpning

1. Om det uppstår svårigheter med tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller av en unionsrättsakt som det hänvisas till i avtalet ska de avtalsslutande parterna samråda med varandra inom gemensamma kommittén för att finna en ömsesidigt godtagbar lösning. I detta syfte ska all användbar information lämnas till gemensamma kommittén så att den kan göra en ingående granskning av situationen. Gemensamma kommittén ska undersöka alla möjligheter som gör att detta avtal kan fortsätta att fungera väl.
2. Om gemensamma kommittén inte kan finna en lösning på de svårigheter som avses i punkt 1 inom tre månader från den dag då den fick svårigheterna överlämnade till sig får endera av de avtalsslutande parterna begära att en skiljedomstol löser tvisten i enlighet med de regler som fastställs i protokollet.

3. Om tvisten ger upphov till en fråga om tolkningen eller tillämpningen av en bestämmelse som avses i artikel 29.2, och om tolkningen av den bestämmelsen är relevant för att lösa tvisten och nödvändig för att skiljedomstolen ska kunna avgöra målet, ska skiljedomstolen hänskjuta frågan till Europeiska unionens domstol.

Om tvisten ger upphov till en fråga om tolkningen eller tillämpningen av en bestämmelse som omfattas av ett undantag från den skyldighet till dynamisk anpassning som avses i artikel 27.8, och om tvisten inte avser tolkningen eller tillämpningen av unionsrättsliga begrepp, ska skiljedomstolen avgöra tvisten utan att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

4. När skiljedomstolen hänskjuter en fråga till Europeiska unionens domstol i enlighet med punkt 3 ska

- a) domstolens avgörande vara bindande för skiljedomstolen, och
- b) Schweiz ha samma rättigheter som medlemsstaterna och unionens institutioner och omfattas av samma förfaranden, i tillämpliga delar, vid Europeiska unionens domstol.

5. Varje avtalsslutande part ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att i god tro följa skiljedomstolens beslut. Den avtalsslutande part som av skiljedomstolen har befunnits inte ha följt detta avtal ska genom gemensamma kommittén underrätta den andra avtalsslutande parten om vilka åtgärder den har vidtagit för att följa skiljedomstolens beslut.

ARTIKEL 33

Kompensationsåtgärder

1. Om den avtalsslutande part som av skiljedomstolen har befunnits inte ha följt detta avtal inte underrättar den andra avtalsslutande parten, inom en rimlig tidsfrist som fastställs i enlighet med artikel IV.2.6 i protokollet, om de åtgärder som den har vidtagit för att följa skiljedomstolens beslut, eller om den andra avtalsslutande parten anser att de meddelade åtgärderna inte följer skiljedomstolens beslut, får denna andra avtalsslutande part vidta proportionella kompensationsåtgärder inom ramen för detta avtal eller något annat bilateralt avtal på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar (nedan kallade *kompensationsåtgärder*) för att avhjälpa en potentiell obalans. Den ska anmäla detta till den avtalsslutande part som av skiljedomstolen har befunnits inte ha följt detta avtal om kompensationsåtgärderna, vilka ska anges i anmälan. Dessa kompensationsåtgärder ska träda i kraft tre månader efter dagen för denna anmälan.
2. Om gemensamma kommittén inom en månad från dagen för det att de planerade kompensationsåtgärderna anmäldes inte har fattat något beslut om att tillfälligt avbryta, ändra eller helt upphäva dessa kompensationsåtgärder får endera avtalsslutande parten hänskjuta frågan om kompensationsåtgärdernas proportionalitet till ett skiljeförfarande, i enlighet med protokollet.
3. Skiljedomstolen ska fatta beslut inom de tidsfrister som anges i artikel III.8.4 i protokollet.
4. Kompensationsåtgärderna ska inte ha retroaktiv verkan. I synnerhet ska de rättigheter och skyldigheter som enskilda och ekonomiska aktörer förvärvat innan kompensationsåtgärderna träder i kraft bevaras.

ARTIKEL 34

Samarbete mellan jurisdiktioner

1. För att främja en enhetlig tolkning ska den schweiziska federala högsta domstolen och Europeiska unionens domstol enas om en dialog och villkoren för denna.
2. Schweiz ska ha rätt att inge inlagor eller skriftliga yttranden till Europeiska unionens domstol om en domstol i en av unionens medlemsstater hänskjuter en fråga om tolkningen av detta avtal, eller av en bestämmelse i en unionsrättsakt som det hänvisas till i avtalet, till Europeiska unionens domstol för ett förhandsavgörande.

ARTIKEL 35

Hänvisningar till territorier

När de unionsrättsakter som införlivas i detta avtal innehåller hänvisningar till "Europeiska unionens", "unionens", "den gemensamma marknadens" eller "den inre marknadens" territorium ska hänvisningarna vid tillämpningen av detta avtal förstås som hänvisningar till de territorier som avses i artikel 43.

ARTIKEL 36

Hänvisningar till medborgare i unionens medlemsstater

När de unionsrättsakter som införlivas i detta avtal innehåller hänvisningar till medborgare i unionens medlemsstater ska hänvisningarna vid tillämpningen av detta avtal förstås som hänvisningar till medborgare i unionens medlemsstater och i Schweiz.

ARTIKEL 37

Ikraftträdande och genomförande av unionens rättsakter

Bestämmelser om ikraftträdande eller genomförande i de unionsrättsakter som införlivas i detta avtal är inte relevanta för tillämpningen av detta avtal.

Tidsfristerna och datumen för ikraftträdandet och genomförandet i Schweiz av beslut om införlivande av unionsrättsakter i detta avtal följer av artiklarna 27.9 och 28.5 samt av bestämmelser om övergångsordningen.

ARTIKEL 38

Unionsrättsakternas adressater

Bestämmelser i de unionsrättsakter som införlivas i detta avtal i vilka det anges att de riktar sig till unionens medlemsstater är inte relevanta för tillämpningen av detta avtal.

DEL VI

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 39

Allmänna anpassningar

I denna del föreskrivs allmänna anpassningar som är tillämpliga på de unionsrättsakter som det hänvisas till i bilagorna I och VI, om inte annat föreskrivs i respektive bilaga.

ARTIKEL 40

Utbyte av information

1. När en medlemsstat i unionen eller dess behöriga myndighet ska lämna information till kommissionen ska Schweiz eller dess behöriga myndighet lämna denna information till kommissionen via gemensamma kommittén.
2. När en medlemsstat i unionen eller dess behöriga myndighet ska lämna information till en eller flera andra medlemsstater i unionen ska den också lämna denna information direkt till Schweiz och samtidigt underrätta kommissionen om detta. När Schweiz eller dess behöriga myndighet ska lämna information till en eller flera andra medlemsstater i unionen eller deras behöriga myndigheter ska detta göras direkt och kommissionen underrättas via gemensamma kommittén.

3. Gemensamma kommittén får komma överens om lämpliga lösningar för direkt informationsutbyte på områden där snabb överföring av information krävs.
4. Punkterna 1 och 2 påverkar inte tillämpningen av de sektorsspecifika regler och arrangemang som gäller för informationsutbyte som sker med hjälp av informationssystem.
5. Om det krävs ett informationsutbyte mellan Acer eller andra unionsinstitutioner och en schweizisk myndighet under utarbetandet av ett beslut eller en rapport, ett yttrande, en rekommendation eller något annat liknande dokument, ska detta utbyte ske direkt mellan de berörda enheterna, med undantag för vad som föreskrivs i punkt 1, såvida inte gemensamma kommittén beslutar att ett sådant utbyte bör äga rum via gemensamma kommittén.
6. Om kommissionen eller Acer behöver utbyta information med företag i Schweiz för att kunna utöva de befogenheter som tilldelats dem får de utbyta information direkt med dessa företag såvida inte gemensamma kommittén anger ett annat förfarande som ska tillämpas i sådana fall.
7. Om samråd sker med unionens medlemsstater, deras myndigheter eller företag under utarbetandet av ett unionsbeslut ska samråd ske med Schweiz, dess myndigheter och dess företag på samma sätt.

ARTIKEL 41

Icke-bindande dokument

1. Om kommissionen, Acer eller andra unionsinstitutioner utfärdar rapporter, yttranden, förklaringar, rekommendationer eller andra liknande handlingar till unionens medlemsstater eller deras myndigheter får de också utfärda dessa till Schweiz eller dess myndigheter. Om samråd sker med unionens medlemsstater, deras myndigheter eller företag under utarbetandet av dessa dokument ska samråd ske med Schweiz, dess myndigheter och dess företag på samma sätt.
2. Om dessa handlingar inte offentliggörs ska kommissionen överlämna dem via gemensamma kommittén. Gemensamma kommittén kan komma överens om bestämmelser om direkt utbyte. Acer och andra institutioner ska överlämna handlingarna direkt.

ARTIKEL 42

Offentliggörande av information

1. Om en medlemsstat i unionen ska offentliggöra viss information ska även Schweiz enligt detta avtal offentliggöra den relevanta informationen på ett motsvarande sätt.
2. Om information ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* enligt någon akt som det hänvisas till i bilagorna ska unionsinstitutionen även däri offentliggöra motsvarande information avseende Schweiz.

DEL VII

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 43

Territoriellt tillämpningsområde

Detta avtal ska tillämpas å ena sidan på de territorier där fördraget om Europeiska unionen och EUF-fördraget är tillämpliga och på de villkor som fastställs i dessa fördrag, å andra sidan på Schweiz territorium.

ARTIKEL 44

Utvecklingsklausul för ett utvidgat samarbete

De avtalsslutande parterna förklarar sig villiga att överväga att fördjupa samarbetet inom energisektorn utöver elområdet, särskilt på områdena vätgas eller förnybara gaser.

ARTIKEL 45

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

1. Ingenting i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en avtalsslutande part att tillgängliggöra säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

2. Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller säkerhetsskyddsklassificerat material som tillhandahålls av eller utbyts mellan de avtalsslutande parterna enligt detta avtal ska hanteras och skyddas i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om säkerhetsförfaranden för utbyte av sekretessbelagda uppgifter, utfärdat i Bryssel den 28 april 2008, och eventuella säkerhetsarrangemang som genomför det.
3. Gemensamma kommittén ska genom beslut anta instruktioner för att säkerställa skyddet av känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som utbyts mellan de avtalsslutande parterna.

ARTIKEL 46

Sekretess

Parternas företrädare, experter och andra berörda personer ska även sedan de frånträtt sin tjänst avstå från att sprida information som de tagit del av inom ramen för detta avtal och som omfattas av sekretess.

ARTIKEL 47

Bilagor och protokoll

Bilagorna och protokollen till detta avtal utgör en integrerad del av avtalet.

ARTIKEL 48

Genomförande

1. De avtalsslutande parterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av detta avtal, och de ska avstå från att vidta varje åtgärd som skulle äventyra uppnåendet av avtalets mål.
2. De avtalsslutande parterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa det avsedda resultat med de unionsrättsakter som det hänvisas till i detta avtal och avstå från att vidta åtgärder som skulle äventyra uppnåendet av deras syften.

ARTIKEL 49

Ekonomiskt bidrag

1. Schweiz ska bidra till finansieringen av den verksamhet som bedrivs vid unionens byråer, informationssystem och andra verksamheter som förtecknas i artikel 1 i bilaga VII och som Schweiz har tillgång till, i enlighet med denna artikel och bilaga VII.

Gemensamma kommittén får anta ett beslut om ändring av bilaga VII.

2. Unionen får när som helst tillfälligt avbryta Schweiz deltagande i sådan verksamhet som avses i punkt 1 i denna artikel om Schweiz inte iakttar betalningsfristen i enlighet med de betalningsvillkor som anges i artikel 2 i bilaga VII.

Om Schweiz inte iakttar en betalningsfrist ska unionen sända en formell påminnelse till Schweiz. Om ingen full betalning görs inom 30 dagar från dagen för mottagandet av den formella påminnelsen får unionen tillfälligt avbryta Schweiz deltagande i den berörda verksamheten.

3. Det ekonomiska bidraget ska utgöras av summan av

a) ett operativt bidrag, och

b) en deltagaravgift.

4. Det ekonomiska bidraget ska ges i form av ett årligt ekonomiskt bidrag och ska förfalla till betalning vid de datum som anges i kommissionens begäranden om betalning.

5. Det operativa bidraget ska baseras på en bidragsnyckel som definieras som kvoten av Schweiz bruttonationalprodukt (BNP) till marknadspris och unionens BNP till marknadspris.

För detta ändamål ska uppgifterna om BNP till marknadspris för de avtalsslutande parterna vara de senast tillgängliga från och med den 1 januari det år då den årliga betalningen görs enligt Europeiska unionens statistikkontor (Eurostat), med vederbörlig hänsyn till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om samarbete på statistikområdet, utfärdat i Luxemburg den 26 oktober 2004. Om det avtalet upphör att gälla ska Schweiz BNP vara den som fastställs på grundval av uppgifter från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

6. Det operativa bidraget för varje unionsbyrå ska beräknas genom att bidragsnyckeln tillämpas på byråns årliga antagna budget i den eller de relevanta poster som avser bidrag i unionens budget för det aktuella året, och då för varje byrå beakta eventuella justerade operativa bidrag enligt artikel 1 i bilaga VII.

Det operativa bidraget till informationssystemen och andra verksamheter ska beräknas genom att bidragsnyckeln tillämpas på den relevanta budgeten för det aktuella året enligt vad som anges i dokument som genomför den budgeten, såsom arbetsprogram eller kontrakt. Alla referensbelopp ska baseras på åtagandebemyndiganden.

7. Den årliga deltagaravgiften ska vara 4 % av det årliga operativa bidraget beräknat i enlighet med punkterna 5 och 6.

8. Kommissionen ska tillhandahålla Schweiz tillräcklig information avseende beräkningen av landets ekonomiska bidrag. Denna information ska tillhandahållas med vederbörlig hänsyn till unionens regler om konfidentialitet och uppgiftsskydd.

9. Alla ekonomiska bidrag från Schweiz eller betalningar från unionen, samt beräkningen av belopp som ska betalas eller mottas, ska vara i euro.

10. Om detta avtals ikraftträdande inte sammanfaller med början av ett kalenderår ska Schweiz operativa bidrag för det aktuella året justeras i enlighet med den metod och de betalningsvillkor som anges i artikel 4 i bilaga VII.

11. Närmare bestämmelser för tillämpningen av denna artikel anges i bilaga VII.

12. Tre år efter detta avtals ikraftträdande och därefter vart tredje år ska gemensamma kommittén se över villkoren för Schweiz deltagande, vilka anges i artikel 1 i bilaga VII, och vid behov anpassa dem.

ARTIKEL 50

Ikraftträdande

1. Detta avtal ska ratificeras eller godkännas av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras egna förfaranden. De avtalsslutande parterna ska underrätta varandra om att de interna förfaranden som är nödvändiga för detta avtals ikraftträdande har slutförts.

2. Detta avtal ska träda i kraft den första dagen i den andra månaden efter den sista underrättelsen om följande instrument:

- a) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.
- b) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.
- c) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.

- d) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.
- e) Protokoll om statligt stöd till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.
- f) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- g) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- h) Protokoll om statligt stöd till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- i) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om handel med jordbruksprodukter.
- j) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse.
- k) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse.
- l) Avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna i Europeiska unionen.

- m) Avtal mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram
- n) Avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om villkoren för Schweiziska edsförbundets deltagande i Europeiska unionens rymdprogrambyrå.

ARTIKEL 51

Ändringar och uppsägning

1. Detta avtal kan när som helst komma att ändras genom överenskommelse mellan de avtalsslutande parterna.
2. Unionen eller Schweiz får säga upp detta avtal genom anmälan till den andra avtalsslutande parten. Detta avtal ska upphöra att gälla sex månader efter mottagandet av en sådan anmälan.
3. Om detta avtal upphör att gälla ska de rättigheter och skyldigheter som enskilda och ekonomiska aktörer redan har förvärvat genom detta avtal före den dag då detta avtal upphör att gälla bevaras. De avtalsslutande parterna ska genom ömsesidig överenskommelse avgöra hur de rättigheter som är under förvärvande ska behandlas.

Utfärdat i [...] den [...] i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska, vilka alla texter är lika giltiga.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade, vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta avtal.

[Underskrifter (med verkan, på alla 24 EU-språk: ”För Europeiska unionen” och ”För Schweiziska edsförbundet”)]

ELEKTRICITET

Om inte annat föreskrivs i tekniska anpassningar gäller följande:

- De rättigheter och skyldigheter som föreskrivs för unionens medlemsstater i de unionsrättsakter som införlivas i denna bilaga ska anses gälla Schweiz.
- Hänvisningar i dessa akter till fysiska eller juridiska personer som är bosatta eller etablerade i unionens medlemsstater ska tolkas så att de även avser fysiska eller juridiska personer som är bosatta eller etablerade i Schweiz.

Detta ska tillämpas med full respekt för de institutionella bestämmelserna i del V i detta avtal.

AKTER SOM DET HÄNVISAS TILL

1. 32019 R 0941: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 av den 5 juni 2019 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG (EUT L 158, 14.6.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>)

Bestämmelserna i förordning (EU) 2019/941 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) I artikel 3.1 ska orden ”Så snart som möjligt och senast den 5 januari 2020 ska varje medlemsstat” ersättas med följande:

”Senast tre år efter avtalets ikraftträdande ska Schweiz”.

- b) I artikel 7.1 ska orden ”Senast fyra månader från fastställandet av de regionala elkrisscenarierna i enlighet med artikel 6.1” ersättas med följande:

”Senast tre år och fyra månader efter avtalets ikraftträdande”.

- c) I artikel 7.4 ska orden ”Senast fyra månader efter fastställandet av de regionala elkrisscenarierna i enlighet med artikel 6.1” ersättas med följande:

”Senast tre år och fyra månader efter detta avtals ikraftträdande”.

- d) Artiklarna 10 och 14 ska börja tillämpas senast tre år efter detta avtals ikraftträdande.

2. 32019 R 0942: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (EUT L 158, 14.6.2019, s. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
- 32024 R 1787: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1787 av den 13 juni 2024 om minskade metanutsläpp inom energisektorn och om ändring av förordning (EU) 2019/942 (EUT L, 2024/1787, 15.7.2024).
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>)
  - 32024 R 1789: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 (omarbetning) (EUT L 1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>)

Bestämmelserna i förordning (EU) 2019/942 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) Förordning (EU) 2019/942 ska endast tillämpas på frågor som omfattas av detta avtal.

b) Trots den allmänna bestämmelsen i början av bilaga I till detta avtal ska begreppet ”medlemsstat” i förordning (EU) 2019/942, utöver dess innebörd i förordning (EU) 2019/942, anses omfatta Schweiz. På samma sätt ska begreppet ”tillsynsmyndighet” i förordning (EU) 2019/942, utöver dess innebörd i förordning (EU) 2019/942, anses omfatta den schweiziska tillsynsmyndigheten.

c) I artikel 3 ska följande punkt läggas till:

”3. När det gäller Schweiz ska Acer ha de befogenheter som tilldelats den i enlighet med artiklarna 3–10 och 12 i förordning (EU) 2019/942, om inte annat föreskrivs i detta avtal. Innan Acer fattar ett beslut som rör Schweiz ska Acer samråda med den behöriga schweiziska myndigheten.”

d) I artikel 5.4 ska följande läggas till:

”För artikel 9.6 b i förordning (EU) 2015/1222 ska följande förfarande tillämpas:

Om ändringen av kapacitetsberäkningsregionerna avser tilldelningen av schweiziska gränser till en viss region har Schweiz rätt att begära att gemensamma kommittén beslutar om godkännande av tilldelningen av schweiziska gränser till en viss region.

Om gemensamma kommittén inte fattat ett beslut senast sex månader från och med begäran ska Acer besluta om kapacitetsberäkningsregionerna i enlighet med första stycket i denna punkt, och då beakta Schweiz farhågor.

Om gemensamma kommittén beslutar att inte godkänna tilldelningen av de schweiziska gränserna till en viss region ska Acer ta fram ett nytt beslut och då beakta Schweiz farhågor.”

- e) I artikel 21 ska följande läggas till:

”Schweiz nationella tillsynsmyndighet ska delta fullt ut i tillsynsnämnden samt i alla andra förberedande organ inom Acer, inbegripet arbetsgrupper, kommittéer och expertgrupper, när det gäller frågor som omfattas av detta avtal. Den har inte rösträtt i tillsynsnämnden. Tillsynsnämndens interna arbetsordning och den interna arbetsordningen för arbetsgruppernas verksamhet ska göra det möjligt för Schweiz nationella tillsynsmyndighet att delta fullt ut.”

- f) I artikel 31 ska följande läggas till:

”Schweiz ska delta i finansieringen av Acer. I detta syfte ska förfarandena i artikel 449 i detta avtal tillämpas.”

- g) Schweiz ska bevilja Acer och dess personal, inom ramen för deras officiella uppgifter för Acer, den immunitet och de privilegier som anges i tillägget till denna bilaga och som grundar sig på artiklarna 1–6, 10–15, 17 och 18 i protokoll (nr 7). Hänvisningar till motsvarande artiklar i protokollet anges inom parentes för kännedom.

h) I artikel 39 ska följande punkt läggas till:

”1a. Genom undantag från artikel 12.2 a i anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen, som fastställs i förordning nr 31 (EEG), nr 11 (EKSG) om tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen (EGT 45, 14.6.1962, s. 1385), inbegripet senare ändringar, får Acer, om den så beslutar, anställa schweiziska medborgare som åtnjuter fulla medborgerliga rättigheter. Acer får godta Schweiz utstationering av experter.”

i) I artikel 41.1 ska följande läggas till:

”Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 (EGT L 145, 31.5.2001, s. 43) om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar ska, för tillämpningen av denna förordning, även tillämpas på Acers handlingar rörande Schweiz.”

3. 32020 D 2152: Kommissionens beslut (EU) 2020/2152 av den 17 december 2020 om avgifter till Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter för insamling, hantering, bearbetning och analys av information som rapporterats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 (EUT L 428, 18.12.2020, s. 68, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2152/oj>)

4. 32019 R 943: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el. (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
- 32022 R 0869: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>)
  - 32024 R 1747: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1747 av den 13 juni 2024 om ändring av förordningarna (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad (EUT L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj>)

Bestämmelserna i förordning (EU) 2019/943 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) I artikel 14.8 ska följande läggas till:

”Om kommissionen avser att ändra ett elområde som omfattar Schweiz territorium ska den lämna in utkastet till beslut till gemensamma kommittén för godkännande. Gemensamma kommittén ska fatta beslut inom sex månader från inlämnandet. Om gemensamma kommittén inte godkänner ändringen av elområdet, som omfattar Schweiz territorium, ska kommissionen ta fram ett nytt beslut och då beakta Schweiz farhågor.”

- b) I artikel 15.5 ska följande läggas till:

”Om kommissionen avser att ändra ett elområde som omfattar Schweiz territorium ska den lämna in utkastet till beslut till gemensamma kommittén för godkännande.

Gemensamma kommittén ska fatta beslut inom sex månader från inlämnandet. Om gemensamma kommittén inte godkänner ändringen av elområdet, som omfattar Schweiz territorium, ska kommissionen ta fram ett nytt beslut och då beakta Schweiz farhågor.”

- c) c) Kapacitetsmekanismer som införs av Schweiz ska godkännas av den behöriga schweiziska myndigheten. När det gäller dessa kapacitetsmekanismer ska därför ordet ”kommissionen” i artikel 21.8 ersättas med ”den behöriga schweiziska myndigheten”.

- d) Artikel 24.1 a ska ersättas med följande:

”a) göra antaganden som tar hänsyn till särdragen hos den nationella tillgången och efterfrågan på el, inbegripet sådana särdrag som följer av att Schweiz inte är en medlemsstat i unionen eller av faktorer som kan vara särskilt relevanta för försörjningstryggheten i Schweiz, såsom en eventuell begränsad tillgång till kärnkraft och gas för kraftproduktion i grannländerna, förutsatt att sådana farhågor beaktas på ett proportionellt och rimligt sätt,”

- e) Kommissionen ska ha befogenheter enligt artiklarna 34, 63 och 64 i ärenden som rör Schweiz.

- f) I artikel 65.2 ska följande läggas till:

”Om kommissionen för tillämpningen av denna artikel har för avsikt att begära information från ett företag som har sitt säte i Schweiz ska kommissionen tillhandahålla Schweiz nationella tillsynsmyndighet en begäran om information med en tidsfrist inom vilken det berörda företaget är skyldigt att lämna denna information. Den nationella tillsynsmyndigheten ska omedelbart begära denna information från det berörda företaget och i sin begäran inbegripa den information som avses i punkt 3. Schweiz nationella tillsynsmyndighet ska vidarebefordra de berörda företagens svar till kommissionen så snart de har mottagits.

Om ett företag inte lämnar den information som begärs enligt tredje stycket inom den tidsfrist som fastställts av kommissionen, eller lämnar ofullständig information, får kommissionen begära att Schweiz nationella tillsynsmyndighet antar beslut enligt punkt 5.”

- g) I artikel 65.2 ska följande läggas till:

”På begäran av kommissionen i enlighet med punkt 2 ska Schweiz nationella tillsynsmyndighet kräva att det företag som berörs av beslutet tillhandahåller den begärda informationen.”

- h) I artikel 66.2 ska följande läggas till:

”Om villkoren i denna punkt är uppfyllda när det gäller ett svar på en begäran om information från Schweiz nationella tillsynsmyndighet i enlighet med artikel 65.2 får kommissionen begära att Schweiz nationella tillsynsmyndighet antar ett beslut enligt denna punkt med avseende på de berörda företagen.”

i) En ny artikel ska läggas till:

”Artikel 66a

Beslut som antas av Schweiz nationella tillsynsmyndighet i enlighet med artiklarna 65 och 66 ska vara föremål för domstolskontroll av schweiziska domstolar.”

j) Artikel 7b, artikel 12.2–12.7, artikel 19a.3–19a.9 och artiklarna 19e, 19f, 50 och 63 ska genomföras senast tre år efter detta avtals ikraftträdande.

5. 32010 R 0838: Kommissionens förordning (EU) nr 838/2010 av den 23 september 2010 om fastställande av riktlinjer för kompensationsmekanismen mellan systemansvariga för överföringssystemen och för gemensamma regler för överföringsavgifter (EUT L 250, 24.9.2010, s. 5, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/838/oj>)

Vid tillämpningen av detta avtal ska kommissionen ha befogenheter enligt del A punkterna 3.3 och 5.1 i bilagan till förordning (EU) nr 838/2010.

6. 32013 R 0543: Kommissionens förordning (EU) nr 543/2013 av den 14 juni 2013 om inlämnande och offentliggörande av uppgifter på elmarknaderna och om ändring av bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 (EUT L 163, 15.6.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/543/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
- 32019 R 943: Förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54)

7. 32015 R 1222: Kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (EUT L 197, 25.7.2015, s. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
- 32021 R 0280: Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/280 av den 22 februari 2021 om ändring av förordningarna (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719, (EU) 2017/2195 och (EU) 2017/1485 för att anpassa dem till förordning (EU) 2019/943 (EUT L 62, 23.2.2021, s. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>)

Bestämmelserna i förordning (EU) 2015/1222 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) I artikel 1 ska följande punkt läggas till:

”6. Schweiz systemansvariga för överföringssystem och marknadsoperatörer ska delta i gemensam dagen före- och intradagskoppling på samma villkor som systemansvariga för överföringssystem och marknadsoperatörer från unionen, så snart de tekniska och tillsynsmässiga villkoren enligt denna förordning är uppfyllda. Kommissionen ska i sitt beslut enligt artikel 1.5 ta hänsyn till att genomförandet av avtalet anses uppfylla villkoren i artikel 1.4. Alla berörda aktörer ska snabbt vidta nödvändiga åtgärder för att Schweiz ska kunna ansluta sig till marknadskopplingen inom nio månader efter avtalets ikraftträdande.”

- b) När det gäller de villkor eller metoder som enligt förordning (EU) 2015/1222 ska antas gäller följande:
- i) Schweiz systemansvariga för överföringssystemet, nominerade elmarknadsoperatörer och nationella tillsynsmyndighet deltar i utarbetandet av eventuella nya eller ändrade villkor eller metoder, och deras synpunkter ska beaktas när beslut fattas om sådana villkor eller metoder.
  - ii) Vid röstning och beaktande av huruvida de berörda trösklarna för kvalificerad majoritet har uppnåtts med avseende på medlemsstater eller befolkning ska Schweiz och dess befolkning beaktas.
  - iii) Hänvisningarna till ”regionerna [som] består av fler än fem medlemsstater” i artikel 9.3 första stycket respektive ”regioner som består av högst fem medlemsstater” i artikel 9.3 tredje stycket ska förstås som ”regionerna [som] består av fler än fyra EU-medlemsstater och Schweiz” respektive som ”regioner som består av högst fyra EU-medlemsstater och Schweiz”.
  - iv) När tilldelningen av schweiziska gränser till en kapacitetsberäkningsregion ändras i enlighet med artikel 9.6 b ska det förfarande som anges i artikel 5.4 i förordning (EU) 2019/942 tillämpas.
  - v) De villkor eller metoder som redan antagits vid tidpunkten för undertecknandet av detta avtal ska tillämpas i Schweiz.

vi) Schweiz nationella tillsynsmyndighet ska inom en månad i Schweiz regelverk införliva de nya eller ändrade villkor eller metoder som antas av Acer i enlighet med det förfarande som fastställs i förordning (EU) 2015/1222. Villkoren eller metoderna ska tillämpas provisoriskt i Schweiz från och med den dag då de börjar tillämpas i unionen. All provisorisk tillämpning ska upphöra i och med införlivandet i Schweiz regelverk av Schweiz nationella tillsynsmyndighet.

8. 32016 R 1719: Kommissionens förordning (EU) 2016/1719 av den 26 september 2016 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet (EUT L 259, 27.9.2016, s. 42, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1719/oj>), i dess ändrade lydelse enligt

– 32021 R 0280: Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/280 av den 22 februari 2021 om ändring av förordningarna (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719, (EU) 2017/2195 och (EU) 2017/1485 för att anpassa dem till förordning (EU) 2019/943 (EUT L 62, 23.2.2021, s. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/280/oj)

Bestämmelserna i förordning (EU) 2016/1719 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

a) I artikel 1 ska följande punkt läggas till:

”6. Schweiz systemansvariga för överföringssystem och marknadsoperatörer ska delta i den gemensamma tilldelningsplattformen på samma villkor som systemansvariga för överföringssystem och marknadsoperatörer från unionen, så snart de tekniska och tillsynsmässiga villkoren enligt denna förordning är uppfyllda. Kommissionen ska i sitt beslut enligt punkt 5 beakta att genomförandet av avtalet anses uppfylla villkoren i punkt 4. Alla berörda aktörer ska snabbt vidta nödvändiga åtgärder för att Schweiz ska kunna ansluta sig till marknadskopplingen inom nio månader efter avtalets ikraftträdande.”

- b) När det gäller de villkor eller metoder som enligt förordning (EU) 2016/1719 ska antas gäller följande:
- i) Schweiz systemansvariga för överföringssystemet och nationella tillsynsmyndighet deltar i utarbetandet av eventuella nya eller ändrade villkor eller metoder, och deras synpunkter ska beaktas när beslut fattas om dessa villkor eller metoder.
  - ii) Vid röstning och beaktande av huruvida de berörda trösklarna för kvalificerad majoritet har uppnåtts med avseende på medlemsstater eller befolkning ska Schweiz och dess befolkning beaktas.
  - iii) Hänvisningarna till ”regionerna [som] består av fler än fem medlemsstater” i artikel 4.3 första stycket respektive ”regioner som består av högst fem medlemsstater” i artikel 4.3 tredje stycket ska förstås som ”regionerna [som] består av fler än fyra EU-medlemsstater och Schweiz” respektive som ”regioner som består av högst fyra EU-medlemsstater och Schweiz”.
  - iv) De villkor eller metoder som redan antagits vid tidpunkten för undertecknandet av detta avtal ska tillämpas i Schweiz.
  - v) Schweiz nationella tillsynsmyndighet ska inom en månad i Schweiz regelverk införliva de nya eller ändrade villkor eller metoder som antas av Acer i enlighet med det förfarande som fastställs i förordning (EU) 2016/1719. Villkoren eller metoderna ska tillämpas provisoriskt i Schweiz från och med den dag då de börjar tillämpas i unionen. All provisorisk tillämpning ska upphöra i och med införlivandet i Schweiz regelverk av Schweiz nationella tillsynsmyndighet.

9. 32017 R 2195: Kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el (EUT L 312, 28.11.2017, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2195/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
- 32021 R 0280: Genomförandeförordning (EU) 2021/280 av den 22 februari 2021 om ändring av förordningarna (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719, (EU) 2017/2195 och (EU) 2017/1485 för att anpassa dem till förordning (EU) 2019/943 (EUT L 62, 23.2.2021, s. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>)

Bestämmelserna i förordning (EU) 2017/2195 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) I artikel 1 ska följande punkt läggas till:

”9. Schweiz systemansvariga för överföringssystem och marknadsoperatörer ska delta i de europeiska plattformarna för utbyte av standardprodukter för balansenergi på samma villkor som systemansvariga för överföringssystem och marknadsoperatörer från unionen, så snart de tekniska och tillsynsmässiga villkoren enligt denna förordning är uppfyllda. Kommissionen ska i sitt beslut enligt punkt 7 beakta att genomförandet av avtalet anses uppfylla villkoren i punkt 6. Alla berörda aktörer ska snabbt vidta nödvändiga åtgärder för att Schweiz ska kunna ansluta sig till marknadskopplingen inom nio månader efter avtalets ikraftträdande.”

- b) När det gäller de villkor eller metoder som enligt förordning (EU) 2017/2195 ska antas gäller följande:
- i) Schweiz systemansvariga för överföringssystemet och nationella tillsynsmyndighet deltar i utarbetandet av eventuella nya eller ändrade villkor eller metoder, och deras synpunkter ska beaktas när beslut fattas om dessa villkor eller metoder.
  - ii) Vid röstning och beaktande av huruvida de berörda trösklarna för kvalificerad majoritet har uppnåtts med avseende på medlemsstater eller befolkning ska Schweiz och dess befolkning beaktas.
  - iii) Hänvisningarna till ”regionerna [som] består av fler än fem medlemsstater” i artikel 4.4 respektive ”regioner som består av högst fem medlemsstater” i artikel 4.4 ska förstås som ”regionerna [som] består av fler än fyra EU-medlemsstater och Schweiz” respektive som ”regioner som består av högst fyra EU-medlemsstater och Schweiz”.
  - iv) De villkor eller metoder som redan antagits vid tidpunkten för undertecknandet av detta avtal ska tillämpas i Schweiz.
  - v) Schweiz nationella tillsynsmyndighet ska inom en månad i Schweiz regelverk införliva de nya eller ändrade villkor eller metoder som antas av Acer i enlighet med det förfarande som fastställs i förordning (EU) 2017/2195. Villkoren eller metoderna ska tillämpas provisoriskt i Schweiz från och med den dag då de börjar tillämpas i unionen. All provisorisk tillämpning ska upphöra i och med införlivandet i Schweiz regelverk av Schweiz nationella tillsynsmyndighet.

10. 32017 R 2196: Kommissionens förordning (EU) 2017/2196 av den 24 november 2017 om fastställande av nätföreskrifter för nödsituationer och återuppbyggnad avseende elektricitet (EUT L 312, 28.11.2017, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2196/oj>)
11. 32016 R 1388: Kommissionens förordning (EU) 2016/1388 av den 17 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter för anslutning av förbrukare (EUT L 223, 18.8.2016, s. 10, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1388/oj>)

Vid tillämpningen av detta avtal ska kommissionen ha befogenheter enligt artikel 51.

12. 32016 R 0631: Kommissionens förordning (EU) 2016/631 av den 14 april 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av generatorer (EUT L 112, 27.4.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/631/oj>)

Vid tillämpningen av detta avtal ska kommissionen ha befogenheter enligt artikel 61.

13. 32016 R 1447: Kommissionens förordning (EU) 2016/1447 av den 26 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av system för högspänd likström och likströmsanslutna kraftparksmoduler (EUT L 241, 8.9.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1447/oj>)

Vid tillämpningen av detta avtal ska kommissionen ha befogenheter enligt artikel 78.

14. 32017 R 1485: Kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem (EUT L 220, 25.8.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1485/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
- 32021 R 0280: Genomförandeförordning (EU) 2021/280 av den 22 februari 2021 (EUT L 62, 23.2.2021, s. 24)

Bestämmelserna i förordning (EU) 2017/1485 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) När det gäller de villkor eller metoder som enligt förordning (EU) 2017/1485 ska antas gäller följande:
- i) Schweiz systemansvariga för överföringssystemet och nationella tillsynsmyndighet deltar i utarbetandet av eventuella nya eller ändrade villkor eller metoder, och deras synpunkter ska beaktas när beslut fattas om dessa villkor eller metoder.
  - ii) Vid röstning och beaktande av huruvida de berörda trösklarna för kvalificerad majoritet har uppnåtts med avseende på medlemsstater eller befolkning ska Schweiz och dess befolkning beaktas.
  - iii) Hänvisningarna till ”regionerna [som] består av fler än fem medlemsstater” i artikel 5.5 respektive ”regioner som består av högst fem medlemsstater” i artikel 5.5 ska förstås som ”regionerna [som] består av fler än fyra EU-medlemsstater och Schweiz” respektive som ”regioner som består av högst fyra EU-medlemsstater och Schweiz”.

- iv) De villkor eller metoder som redan antagits vid tidpunkten för undertecknandet av detta avtal ska tillämpas i Schweiz.
- v) Schweiz nationella tillsynsmyndighet ska inom en månad i Schweiz regelverk införliva de nya eller ändrade villkor eller metoder som antas av Acer i enlighet med det förfarande som fastställs i förordning (EU) 2017/1485. Villkoren eller metoderna ska tillämpas provisoriskt i Schweiz från och med den dag då de börjar tillämpas i EU. All provisorisk tillämpning ska upphöra i och med införlivandet i Schweiz regelverk av Schweiz nationella tillsynsmyndighet.

15. 32024 L 01366: Kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1366 av den 11 mars 2024 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 genom inrättandet av en nätföreskrift om sektorsspecifika regler för cybersäkerhetsaspekter av gränsöverskridande elflöden (EUT L, 2024/1366, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1366/oj)

Bestämmelserna i förordning (EU) 2024/1366 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) Följande artikel ska införas:

”Artikel 1a

1. När avtalet träder i kraft ska Schweiz inrätta eller utse följande myndigheter och organ:

- a) En nationell statlig myndighet eller tillsynsmyndighet som ansvarar för att utföra de uppgifter som tilldelats den ”behöriga myndigheten” i denna förordning; när det gäller Schweiz ska hänvisningar till ”behörig myndighet” i denna förordning förstås som hänvisningar till den utsedda myndigheten.

- b) En eller flera enheter för hantering av it-säkerhetsincidenter (nedan kallade *CSIRT-enheter*) som ansvarar för incidenthanteringen inom ramen för denna förordning i enlighet med en väldefinierad process; dessa grupper får upprätta samarbetsförbindelser med nationella CSIRT-enheter i unionens medlemsstater i den mån detta krävs för tillämpningen av denna förordning; som en del av sådana samarbetsförbindelser ska Schweiz underlätta ett ändamålsenligt, effektivt och säkert informationsutbyte med dessa nationella CSIRT-enheter, med hjälp av relevanta protokoll för informationsutbyte, inbegripet Traffic Light Protocol. När det gäller Schweiz ska hänvisningar i denna förordning till "CSIRT-enhet" förstås som hänvisningar till den eller de enheter som utsetts i enlighet med första stycket.

Schweiz ska utse en av sina CSIRT-enheter till samordnare för samordnat meddelande av sårbarhetsinformation (nedan kallad *samordnande CSIRT-enhet*). Den samordnande CSIRT-enheten ska fungera som betrodd mellanhand och vid behov underlätta interaktionen mellan en fysisk eller juridisk person som rapporterar en sårbarhet och tillverkaren eller leverantören av de potentiellt sårbara IKT-produkterna eller IKT-tjänsterna, på begäran av endera parten. Den samordnande CSIRT-enhetens uppgifter ska vara att

- i) identifiera och kontakta de berörda entiteterna,

- ii) stödja de fysiska eller juridiska personer som rapporterar en sårbarhet, och
- iii) förhandla om tidsramar för delgivning av information och hantera sårbarheter som påverkar flera entiteter.

Schweiz ska säkerställa att fysiska eller juridiska personer, på begäran anonymt, kan rapportera en sårbarhet till den samordnande CSIRT-enheten. Denna enhet ska säkerställa att skyndsamma uppföljningsåtgärder vidtas med avseende på den rapporterade sårbarheten och ska säkerställa anonymiteten för den fysiska eller juridiska person som rapporterar sårbarheten. Om en rapporterad sårbarhet skulle kunna ha en betydande inverkan på entiteter inte bara i Schweiz utan även i en eller flera av unionens medlemsstater ska Schweiz samordnande CSIRT-enhet, när så är lämpligt, samarbeta med andra samordnande CSIRT-enheter inom CSIRT-nätverket.

- c) En eller flera behöriga myndigheter som ansvarar för hanteringen av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och cybersäkerhetskriser inom ramen för denna förordning och som ska fastställa en nationell plan för storskaliga cybersäkerhetsincidenter och hanteringen av cybersäkerhetskriser med avseende på el, där målen och arrangemangen för hanteringen av storskaliga cybersäkerhetsincidenter och cybersäkerhetskriser anges. När det gäller Schweiz ska hänvisningar i denna förordning till ”myndigheter för hantering av cyberkriser”, ”NIS-cyberkrishanteringsmyndigheter” eller ”nationella myndigheter för hantering av cyberkriser” förstås som hänvisningar till den utsedda myndigheten.

- d) En kontaktpunkt som utövar en sambandsfunktion för att säkerställa gränsöverskridande samarbete inom ramen för denna förordning mellan de schweiziska myndigheterna och de relevanta myndigheterna i unionens medlemsstater och, när så är lämpligt, med kommissionen och Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå (Enisa), samt för att säkerställa sektorsövergripande samarbete med andra behöriga myndigheter i Schweiz. När det gäller Schweiz ska hänvisningar i denna förordning till ”nationell gemensam kontaktpunkt” förstås som hänvisningar till den utsedda kontaktpunkten.
- e) En behörig myndighet med ansvar för cybersäkerhet. När det gäller Schweiz ska hänvisningar i denna förordning till ”behöriga myndigheter med ansvar för cybersäkerhet” förstås som hänvisningar till den utsedda myndigheten.

2. Senast när avtalet träder i kraft ska Schweiz underrätta kommissionen, Acer, Entso-E och EU DSO-enheten och meddela dem namn och kontaktuppgifter för de respektive myndigheter som avses i punkt 1.”

- b) När det gäller de villkor eller metoder som enligt förordning (EU) 2024/1366 ska antas gäller följande:
  - i) Den schweiziska systemansvarige för överföringssystemet, de schweiziska systemansvariga för distributionssystemen via EU DSO-enheten och den schweiziska behöriga myndigheten deltar i utarbetandet av eventuella nya eller ändrade villkor eller metoder eller planer, och deras synpunkter ska beaktas när beslut fattas om villkoren eller metoderna.

- ii) Vid röstning om villkor eller metoder eller planer och beaktande av huruvida de berörda trösklarna för kvalificerad majoritet har uppnåtts med avseende på medlemsstater i unionen eller befolkning ska Schweiz och dess befolkning beaktas
  - iii) Hänvisningarna till ”den berörda systemdriftsregionen [som] består av fler än fem medlemsstater” i artikel 7.3 ska läsas som ”den berörda systemdriftsregionen [som] består av fler än fyra EU-medlemsstater och Schweiz”.
  - iv) De planer, villkor eller metoder som redan antagits vid tidpunkten för undertecknandet av detta avtal ska tillämpas i Schweiz.
  - v) Den schweiziska behöriga myndigheten ska inom en månad i Schweiz regelverk införliva de nya eller ändrade planer, villkor eller metoder som antas i unionen i enlighet med det förfarande som fastställs i förordning (EU) 2024/1366. Villkoren eller metoderna ska tillämpas provisoriskt i Schweiz från och med den dag då de börjar tillämpas i unionen. All provisorisk tillämpning ska upphöra i och med införlivandet i Schweiz regelverk av den schweiziska behöriga myndigheten.
- c) I artiklarna 2.6 och 33.2 a i ska hänvisningen till förordning (EU) 2016/679 förstås som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning när det gäller Schweiz.
- d) Artikel 5 sista meningen, artikel 38.8, artikel 41.2 andra meningen, 41.3 och 41.7 samt artikel 43.4 ska inte tillämpas.

- e) Artikel 4.4 ska ersättas med följande:

”Om den behöriga myndigheten får kännedom om en ej avhjälp sårbarhet, utan bevis för att den aktivt utnyttjas, ska den utan onödigt dröjsmål samordna med den samordnande CSIRT-enheten för samordnat meddelande av sårbarhetsinformation i enlighet med artikel 1a.1 b i denna förordning.”

- f) Artikel 40.3 ska ersättas med följande:

”Om cyberangreppet uppfyller kraven för eller förväntas uppfylla kraven för en storskalig cybersäkerhetsincident och påverkar Schweiz, ska den tillfälliga gränsöverskridande krissamordningsgruppen omedelbart informera de nationella cyberkrishanteringsmyndigheterna i Schweiz och i de medlemsstater i unionen som påverkas av incidenten samt kommissionen och Europeiska kontaktnätverket för cyberkriser (EU-CyCLONe). I en sådan situation ska den tillfälliga gränsöverskridande krissamordningsgruppen stödja EU-CyCLONe när det gäller sektorsspecifika särdrag.”

- g) Artikel 42.3 ska ersättas med följande:

”CSIRT-enheterna ska utan dröjsmål sprida den information som mottagits från Enisa till de berörda entiteterna.”

16. 32019 L 0944: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
- 32022 R 0869: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>)
  - 32024 L 1711: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711 av den 13 juni 2024 om ändring av direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad (EUT L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>)

Bestämmelserna i direktiv (EU) 2019/944 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) Kommissionen ska ha befogenheter enligt artiklarna 44.1, 63 och 66.1 i ärenden som rör Schweiz.
- b) Artikel 6a, artikel 7.1–7.2 och 7.4–7.5, artiklarna 8, 12.1 och 15, artikel 15a.1–15a.8, artiklarna 16 och 23, artikel 24.1 och 24.3 samt artiklarna 28, 28a, 29.1, 32, 38 och 66a ska genomföras senast tre år efter detta avtals ikraftträdande.

- c) Artikel 35.1 och 35.2 ska, när det gäller åtskillnad mellan systemansvariga för distributionssystem som organiseras enligt schweizisk offentlig rätt, genomföras senast tre år efter detta avtals ikraftträdande.
  - d) Schweiz nationella tillsynsmyndighet ska utföra de uppgifter som rör anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer, i enlighet med artikel 59.1 a och 59.7 a senast fem år efter detta avtals ikraftträdande.
  - e) Gemensamma kommittén ska ha befogenheter enligt artikel 65.
17. 32023 R 1162: Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 av den 6 juni 2023 om krav på driftskompatibilitet och icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för tillgång till mät- och förbrukningsuppgifter (EUT L 154, 15.6.2023, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1162/oj)
18. 32011 R 1227: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (EUT L 326, 8.12.2011, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
- 32024 R 1106: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1106 av den 11 april 2024 om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011 och (EU) 2019/942 vad gäller förbättrande av unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi (EUT L, 2024/1106, 17.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1106/oj>)

Bestämmelserna i förordning (EU) nr 1227/2011 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) I artikel 1.2 ska följande läggas till:

”För elderivat som inte omfattas av artikel 2.4 och som är upptagna till handel på en handelsplats eller en handelsplattform för teknik för distribuerade liggare som har sitt säte i Schweiz ska Schweiz fortsätta att tillämpa regler som förbjuder otillbörlig marknadspåverkan och insiderhandel som säkerställer en likvärdig skyddsnivå som i unionen.”

- b) I artikel 1 ska följande punkt läggas till:

”6. I Schweiz är denna förordning endast tillämplig på grossisthandel med el men inte på gassektorn.”

- c) I artikel 9 ska en ny punkt införas:

”1a. Marknadsaktörer som är registrerade hos både Schweiz nationella tillsynsmyndighet och en nationell tillsynsmyndighet i en medlemsstat i unionen vid tidpunkten för detta avtals ikraftträdande ska anpassa sina registreringsskyldigheter till denna artikel.”

- d) I artikel 13 ska en ny punkt införas:

”8a. När det gäller Schweiz ska byrån genomföra gränsöverskridande utredningar enligt artikel 13.5–13.8 i nära och aktivt samarbete med Schweiz nationella tillsynsmyndighet.

I samband med sådana gränsöverskridande utredningar ska de behöriga schweiziska myndigheterna, särskilt Schweiz nationella tillsynsmyndighet, i nära samarbete med byrån vidta utredningsåtgärder i enlighet med artiklarna 13a, 13b.2 och 13c på Schweiz territorium.

Byrån får uppmana Schweiz nationella tillsynsmyndighet att vidta konkreta utredningsåtgärder, och de behöriga schweiziska myndigheterna ska vidta dessa åtgärder. Byrån ska på begäran delta i genomförandet av åtgärderna.

Schweiz nationella tillsynsmyndighet ska samla in de uppgifter som krävs för att byrån ska kunna genomföra sin utredning på ett effektivt sätt och utan onödigt dröjsmål dela dessa uppgifter med byrån efter slutförandet av respektive utredningsåtgärd.

När byrån avser att kommunicera med personer på Schweiz territorium, inbegripet när det gäller begäran om uppgifter enligt artikel 13b.1, ska Schweiz nationella tillsynsmyndighet vidarebefordra relevanta uppgifter till dessa personer respektive till byrån.

Den utredningsrapport som avses i artikel 13.11 ska utarbetas av byrån. De åtgärder som avses i artikel 13.11 ska vidtas av Schweiz nationella tillsynsmyndighet.”.

- e) För åtgärder som vidtas av de behöriga schweiziska myndigheterna i enlighet med artikel 13.8a ska begreppet ”byrå” i artikel 13g.1 och 13g.4 förstås som ”behörig schweizisk myndighet”.

f) En ny artikel ska införas efter artikel 13j:

”Artikel 13k

Åtgärder som vidtas av de behöriga schweiziska myndigheterna i enlighet med artiklarna 13.8a och 13g ska vara föremål för domstolskontroll av schweiziska domstolar.”

19. 32014 R 1348: Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (EUT L 363, 18.12.2014, s. 121, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/1348/oj)
20. 32012 D 1117(01): Kommissionens beslut av den 15 november 2012 om inrättande av gruppen för samordning på elområdet (EUT C 353, 17.11.2012, s. 2)

IMMUNITET OCH PRIVILEGIER

ARTIKEL 1

(motsvarande artikel 1 i protokoll (nr 7))

Byråns lokaler och byggnader ska vara okränkbara. De får inte genomsökas, beslagtas, konfiskeras eller exproprieras. Byråns egendom och tillgångar får inte utan tillstånd från domstolen bli föremål för några administrativa eller rättsliga tvångsåtgärder.

ARTIKEL 2

(motsvarande artikel 2 i protokoll (nr 7))

Byråns arkiv ska vara okränkbara.

ARTIKEL 3

(motsvarande artiklarna 3 och 4 i protokoll (nr 7))

1. Byrån, dess tillgångar, inkomster och övrig egendom ska vara befriade från alla direkta skatter.

2. Varor och tjänster som exporteras till byrån för tjänstebruk från Schweiz och eller som tillhandahålls byrån i Schweiz ska inte omfattas av några indirekta skatter och avgifter.
3. Befrielse från mervärdesskatt ska beviljas om det faktiska inköpspris som är angivet i fakturan eller motsvarande dokument för varan eller tjänsten uppgår till minst 100 schweiziska franc, inklusive skatter och avgifter. Byrån ska vara befriad från alla tullar, förbud och restriktioner vad avser import och export av varor som är avsedda för tjänstebruk. Varor som på detta sätt har förts in i en stat får inte avyttras – vare sig detta sker mot betalning eller inte – inom Schweiz, om det inte sker på villkor som godkänts av Schweiz regering.
4. Befrielse från mervärdesskatt, punktskatt och andra indirekta skatter ska beviljas i form av eftergift efter uppvisande av erforderliga schweiziska ansökningsformulär till leverantören av varor eller tjänster.
5. Ingen befrielse ska beviljas för sådana skatter och avgifter som utgör betalning för allmännyttiga tjänster.

ARTIKEL 4

(motsvarande artikel 5 i protokoll (nr 7))

Vad avser byråns officiella meddelanden och översändandet av alla dess dokument ska byrån inom Schweiz åtnjuta samma behandling som staten i fråga ger diplomatiska beskickningar.

Byråns officiella korrespondens och andra former av officiella meddelanden får inte censureras.

ARTIKEL 5

(motsvarande artikel 6 i protokoll (nr 7))

Identitetshandling från unionen som utställs till byråns ledamöter och anställda ska godtas som giltig resehandling inom Schweiz territorium. Dessa identitetshandlingar ska utställas till tjänstemän och övriga anställda enligt de villkor som fastställts i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen och anställningsvillkoren för övriga anställda i unionen (förordning nr 31 (EEG), nr 11 (EKSG) om tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen (EGT 45, 14.6.1962, s. 1385), inbegripet senare ändringar).

ARTIKEL 6

(motsvarande artikel 10 i protokoll (nr 7))

Företrädare för de medlemsstater i unionen som deltar i byråns arbete, deras rådgivare och tekniska experter ska i sin tjänsteutövning och under resan till och från mötesplatsen åtnjuta sedvanliga privilegier, immunitet och lättnader.

ARTIKEL 7

(motsvarande artikel 11 i protokoll (nr 7))

Inom Schweiz territorium och oberoende av statstillhörighet ska tjänstemän och övriga anställda vid byrån

- a) åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden vad avser handlingar som de har begått i sin tjänsteutövning, inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden, om inte annat följer av bestämmelserna i de fördrag som dels behandlar reglerna för tjänstemännens och de anställdas ansvar gentemot unionen, dels Europeiska unionens domstols behörighet att döma i tvister mellan unionen och dess tjänstemän och övriga anställda. De ska åtnjuta denna immunitet även efter det att deras uppdrag har upphört,
- b) tillsammans med sina äkta makar och av dem försörjda familjemedlemmar vara undantagna från bestämmelser om begränsning av invandring och formaliteter för registrering av utlännningar,
- c) beviljas samma lättnader i fråga om valuta- och växlingsbestämmelser som normalt beviljas tjänstemän i internationella organisationer,
- d) när de tillträder sin tjänst i Schweiz, ha rätt att tullfritt föra in sitt bohag och sina personliga tillhörigheter, samt ha rätt att tullfritt föra ut sitt bohag och sina personliga tillhörigheter när deras tjänstgöringstid i landet är slut, om inte annat följer av de villkor som den schweiziska regeringen i båda fallen anser nödvändiga,

- e) ha rätt att tullfritt införa ett motorfordon för personligt bruk som antingen förvärvats enligt gällande regler för hemmamarknaden i det land där de senast var bosatta eller i det land där de är medborgare, samt ha rätt att tullfritt föra ut fordonet, om inte annat följer av de villkor som den schweiziska regeringen i båda fallen anser nödvändiga.

ARTIKEL 8

(motsvarande artikel 12 i protokoll (nr 7))

Byråns tjänstemän och övriga anställda ska vara skyldiga att betala skatt till unionen på de löner och arvoden de får av byrån enligt de villkor och det förfarande som fastställs i unionsrätten.

De ska vara befriade från schweiziska federala, kantonala och kommunala skatter på löner och arvoden de får av byrån.

ARTIKEL 9

(motsvarande artikel 13 i protokoll (nr 7))

Byråns tjänstemän och övriga anställda som enbart på grund av sin tjänsteutövning i byrån skatterättsligt bosätter sig inom Schweiz territorium vid tiden för sitt tjänstetillträde vid byrån, ska – vad avser inkomst- och förmögenhetsbeskattning samt arvsskatt och tillämpningen av avtal om undvikande av dubbelbeskattning som ingåtts mellan Schweiz och unionens medlemsstater – i både Schweiz och i den stat där personerna skatterättsligt är bosatta behandlas som om de fortfarande var bosatta på sin tidigare bostadsort, förutsatt att denna befinner sig inom en av unionens medlemsstater. Detta gäller även för äkta makar, förutsatt att de inte utövar någon egen yrkesverksamhet, och för barn som de personer som avses i denna artikel försörjer och har hand om.

Lös egendom som tillhör de personer som avses i första stycket och som finns i Schweiz ska vara befriad från arvsskatt i Schweiz. Vid fastställande av sådan skatt ska den lösa egendomen anses finnas i den stat där personerna skatterättsligt är bosatta, om inte annat följer av tredje lands rätt och eventuell tillämpning av bestämmelser i internationella avtal om dubbelbeskattning.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna artikel ska inte hänsyn tas till en bostadsort som enbart beror på tjänsteutövning inom andra internationella organisationer.

ARTIKEL 10

(motsvarande artikel 14 i protokoll (nr 7))

Unionsrätten ska fastställa ordningen för sociala förmåner för unionens tjänstemän och övriga anställda.

Byråns tjänstemän och övriga anställda ska därför inte vara skyldiga att vara anslutna till det schweiziska sociala trygghetssystemet om de redan omfattas av ordningen för sociala förmåner för unionens tjänstemän och övriga anställda. Familjemedlemmar till byråns anställda vilka ingår i deras hushåll ska omfattas av ordningen för sociala förmåner för unionens tjänstemän och övriga anställda om de inte är anställda av en annan arbetsgivare än byrån och förutsatt att de inte mottar sociala förmåner från en medlemsstat i unionen eller från Schweiz.

ARTIKEL 11

(motsvarande artikel 15 i protokoll (nr 7))

Unionsrätten ska fastställa de grupper av tjänstemän och övriga anställda vid byrån som helt eller delvis ska omfattas av bestämmelserna i artiklarna 7, 8 och 9.

Schweiz ska regelbundet underrättas om namn, ställning och adress på de tjänstemän och övriga anställda som ingår i dessa grupper.

ARTIKEL 12

(motsvarande artikel 17 i protokoll (nr 7))

Privilegier, immunitet och lättnader ska endast beviljas byråns tjänstemän och övriga anställda om det ligger i byråns intresse.

Byrån ska upphäva den immunitet som har beviljats en tjänsteman eller en annan anställd, om byrån anser att upphävandet av immuniteten inte strider mot byråns intresse.

ARTIKEL 13

(motsvarande artikel 18 i protokoll (nr 7))

Byrån ska vid tillämpning av detta tillägg samarbeta med de ansvariga myndigheterna i Schweiz eller i medlemsstaterna i unionen.

ÖVERGÅNGSORDNING FÖR BEFINTLIGA LÅNGSIKTIGA
KAPACITETSRESERVATIONER FÖR SAMMANLÄNKNINGAR VID DE SCHWEIZISKA
GRÄNSERNA

AVSNITT A

PRINCIPER FÖR EKONOMISK ERSÄTTNING

ARTIKEL 1

Allmänna principer och tillämpningsområde

1. I denna bilaga fastställs principerna för en övergångsmekanism för ekonomisk ersättning till de kontraktsinnehavare som förtecknas i avsnitt B.
2. Den ekonomiska ersättningen ska beräknas på grundval av kapacitetsreservationernas ekonomiska värde för kontraktsinnehavarna, beräknat i enlighet med artikel 2.
3. Den ekonomiska ersättningen ska beviljas för den övergångsperiod som anges i artikel 8.1 i detta avtal.

4. Innan Schweiz deltar i gemensam dagen före-koppling ska kontraktsinnehavare som vill få ekonomisk ersättning förvärva den nödvändiga gränsöverskridande kapaciteten genom en auktion som genomförs av det gemensamma tilldelningsorganet, i enlighet med de tillämpliga regler och förfaranden som fastställs av samma organ. Kontraktsinnehavare har inte rätt till ersättning om de inte har lyckats förvärva den nödvändiga kapaciteten genom auktionsprocessen.

5. När Schweiz har anslutit sig till gemensam dagen före-koppling ska de kontraktsinnehavare som vill få ekonomisk ersättning visa att deras anbud godtagits i den gemensamma dagen före-processen i enlighet med tillämpliga regler och förfaranden enligt vad som fastställs i förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (EUT L 197, 25.7.2015, s. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>).

ARTIKEL 2

Beräkning av den ekonomiska ersättningen

1. Den ekonomiska ersättningen ska beräknas på grundval av en ersättningsvolym (i MW för en given timme) i enlighet med vad som fastställs i punkterna 2 och 3, multiplicerad med ett ersättningspris (i euro/MWh) enligt definitionen i punkt 4.

2. Ersättningsvolymen för varje avtal ska vara följande:
  - a) Under perioden innan Schweiz anslöt sig till den gemensamma dagen före-kopplingen, den kapacitet (i MW för en viss timme) som tilldelats kontraktssinnehavaren i auktionsprocessen. Vid anspråk på ekonomisk ersättning ska kontraktssinnehavarna lägga fram bevis på det vinnande anbudets volym och på att produktionsanläggningen är tillgänglig i respektive marknadstidsenhet.
  - b) Efter det att Schweiz har anslutit sig till den gemensamma dagen före-kopplingen, volymen (i MW under en viss timme) i det vinnande anbudet i processen för gemensam dagen före-koppling inom respektive elområde, upp till kontraktens högsta volym. Vid anspråk på ekonomisk ersättning ska kontraktssinnehavarna lägga fram bevis avseende volymen i det vinnande anbudet och att produktionsanläggningen är tillgänglig i respektive marknadstidsenhet.
3. Under ett visst år ska ersättningsvolymen enligt punkt 2 minskas till följande procentsatser:
  - 74,3 % för riktningen från Frankrike till Schweiz under vintern (1 oktober–30 april) och 68,5 % under sommaren (1 maj–30 september).
  - 93,9 % för riktningen från Schweiz till Frankrike under vintern (1 oktober–30 april) och 100 % under sommaren (1 maj–30 september).
4. Ersättningspriset ska beräknas i efterhand som den positiva prisskillnad mellan auktionspriserna i Schweiz och Frankrike på dagen före-marknaden, med beaktande av den historiska kapacitetsreservationens riktning, som följer av marknadsresultatet inom dagen före-marknadens tidsram, beräknad separat för varje marknadstidsenhet. Om prisskillnaden är negativ ska ingen ersättning betalas ut.

5. Det ersättningsbelopp som beräknas enligt punkterna 1–4 ska minskas ytterligare med 20 % för att ta hänsyn till kontraktsinnehavarnas bidrag till underhålls- och kapitalkostnaderna för nätet.
6. Om den totala ersättningen till kontraktsinnehavarna, beräknad i enlighet med punkterna 1–5, överstiger intäkterna från överbelastning från eller som tilldelats den fransk-schweiziska gränsen ska ersättningen minskas proportionellt för alla kontraktsinnehavare för att säkerställa att den totala ersättningen inte överstiger de tillgängliga intäkterna från överbelastning.
7. Den totala ekonomiska ersättningen till varje kontraktsinnehavare, beräknad i enlighet med denna artikel, ska betalas ut i efterhand till kontraktsinnehavarna månatligen.

ARTIKEL 3

Finansiering av ersättningen

Den ekonomiska ersättningen enligt artikel 2 ska finansieras genom intäkter från överbelastning som genereras genom tilldelningen av kapacitet vid den fransk-schweiziska gränsen, antingen i form av en auktion avseende kapaciteten vid samma gräns som genomförs av det gemensamma tilldelningsorganet eller som tilldelats gränsen genom tillämpning av metoden för fördelning av intäkter från överbelastning.

ARTIKEL 4

Genomförande, övervakning och tvistlösning

1. Frankrikes och Schweiz nationella tillsynsmyndigheter ska vid behov komma överens om förfaranden för att genomföra bestämmelserna i denna bilaga inom tre månader från dagen för detta avtals ikraftträdande. De ska överlämna ett utkast till förfarandena till Acer, kommissionen och gemensamma kommittén två månader efter dagen för detta avtals ikraftträdande.
2. Frankrikes och Schweiz nationella tillsynsmyndigheter ska ansvara för att kontrollera att systemansvariga för överföringssystem och kontraktsinnehavare följer de förfaranden som tagits fram enligt punkt 1, inbegripet att den ersättning som beviljas kontraktsinnehavare är begränsad till de kontrakt som förtecknas i avsnitt B i denna bilaga. De ska skicka en årlig rapport om tillämpningen av övergångsmekanismen till Acer och till gemensamma kommittén senast den 1 mars påföljande år.
3. Om de nationella tillsynsmyndigheterna inte lyckas uppnå enhällighet när det gäller förfarandena enligt punkt 1 inom tre månader från dagen för detta avtals ikraftträdande får Schweiz hänskjuta frågan till gemensamma kommittén, som ska besluta om genomförandeförfarandena inom sex månader från dagen för hänskjutandet.
4. Trots punkterna 1–3 ska kontraktsinnehavarna ha rätt till den ekonomiska ersättningen från och med dagen för detta avtals ikraftträdande till och med övergångsperiodens utgång.

AVSNITT B

LÅNGFRISTIGA KONTRAKT AVSEENDE KAPACITETSRESERVATIONER MED RÄTT TILL EKONOMISK ERSÄTTNING

Riktning	Benämning på kontraktet	Teknik	Sista slutdatum
FR => CH	EOS CNP Cattenom 3/4	Kärnenergi	När enheternas produktion upphör
FR => CH	NOK 94/EDF 95	Kärnenergi	30.9.2036
FR => CH	EDL Cattenom 3/4	Kärnenergi	När enheternas produktion upphör
FR => CH	EDL 2000	Kärnenergi	31.12.2039
FR => CH	Participation Bugey 2	Kärnenergi	När enhetens produktion upphör
FR => CH	Participation Bugey 3	Kärnenergi	När enhetens produktion upphör
FR => CH	EOS Cleuson Dixence	Vattenkraft	30.4.2030
CH => FR	EOS Cleuson Dixence	Vattenkraft	30.4.2030
FR => CH	Eposson Pompage	Vattenkraft	När enhetens produktion upphör
CH => FR	Eposson Turbine	Vattenkraft	När enhetens produktion upphör

AVSNITT C

VATTENKRAFTVERK MED KAPACITETSRESERVATIONER PÅ HÖGST 65 MW

Riktning	Kraftverkets namn	Största kapacitetsreservation [MW]	Sista slutdatum
FR => CH	Kembs	35	Koncessionens upphörande (31.12.2035)
FR => CH	FM Chatelot	15	Koncessionens upphörande (31.12.2028)
CH => FR	FM Chatelot	30	Koncessionens upphörande (31.12.2028)
AT => CH	GKW Inn	13,3	Koncessionens upphörande (efter 2050)
CH => IT	Kraftwerke Hinterrhein	65	Koncessionens upphörande (31.12.2042)
FR => CH	Bagnes Martigny (Champsec)	2	Koncessionens upphörande (31.12.2041)
CH => FR	Forces Motrices de Mauvoisin	41	Koncessionens upphörande (31.12.2041)

STATLIGT STÖD

UNDANTAG OCH FÖRTYDLIGANDEN

AVSNITT A

ÅTGÄRDER SOM ÄR FÖRENLIGA MED EN VÄL FUNGERANDE INRE MARKNAD
ENLIGT ARTIKEL 13.2 c

1. Följande befintliga schweiziska åtgärder ska vara förenliga med en väl fungerande inre marknad och inte omfattas av artikel 14.3 b:
  - a) Investeringsbidrag för elproduktion från förnybara energikällor i enlighet med artiklarna 25–29 i energilagen¹, inbegripet tillfälliga undantag från vattenavgifter i enlighet med artikel 50a i lagen om vattenkraft².
  - b) Differenskontrakt för elproduktion från förnybara energikällor i enlighet med artiklarna 29a–29e i energilagen.
  - c) Bidrag till driftskostnader för biomassa i enlighet med artikel 33a i energilagen.
  - d) Geotermiska garantier i enlighet med artikel 33 i energilagen.

---

¹ *Energiegesetz* av den 30 september 2016 (EnG, SR 730.0), i den lydelse som var tillämplig den 1 januari 2025.

² *Bundesgesetz über die Nutzbarmachung der Wasserkräfte* av den 22 december 1916 (WRG, SR 721 80), i den lydelse som var tillämplig den 1 januari 2023.

- e) Ersättning för restflödesåtgärder i enlighet med artikel 80.2 i vattenskyddslagen¹.
  - f) Ersättning för åtgärder för återställning av miljön i samband med vattenkraft (korttidsreglering, sedimenttransport och fria vandringsvägar för fiskar) i enlighet med artikel 34 i energilagen.
2. De schweiziska myndigheterna förbinder sig att från och med detta avtals ikraftträdande endast bevilja anläggningar som inte omfattas av ett undantag enligt artikel 5.2 b eller 5.4 i förordning (EU) 2019/943² nytt stöd för elproduktion i enlighet med de åtgärder som anges i punkt 1 om de
- är skyldiga att sälja sin elproduktion på marknaden,
  - inte ges incitament att erbjuda sin produktion under sina marginalkostnader och inte får driftsstöd för produktion under perioder då sådan produktion har ett negativt marknadsvärde.
3. Bestämmelserna i punkt 1 a och b ska upphöra att gälla tio år efter detta avtals ikraftträdande, och bestämmelserna i punkt 1 c–f ska upphöra att gälla sex år efter detta avtals ikraftträdande. Efter det att dessa tidsfrister har löpt ut ska den schweiziska övervakningsmyndigheten inkludera dessa åtgärder i sin fortlöpande granskning enligt artikel 15.4.

---

¹ *Bundesgesetz über den Schutz der Gewässer* av den 24 januari 1991 (GschG, SR 814 20), i den lydelse som var tillämplig den 1 februari 2023.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54) beroende vad som är tillämpligt enligt bilagan.

AVSNITT B

KATEGORIER AV STÖD SOM KAN ANSES VARA FÖRENLIGA MED EN VÄL FUNKERANDE INRE MARKNAD I ENLIGHET MED ARTIKEL 13.3 e

Följande kategorier av stöd kan anses vara förenliga med en väl fungerande inre marknad:

[...]

AVSNITT C

GRUPPUNDANTAG ENLIGT ARTIKEL 13.4

Stöd ska anses vara förenligt med en väl fungerande inre marknad och undantas från anmälningsskyldigheten enligt artikel 14 om det beviljas i enlighet med de materiella villkor som anges i följande bestämmelser:

- a) Kapitlen I och III i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>), senast ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2023/1315 av den 23 juni 2023 om ändring av förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget och förordning (EU) 2022/2473 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 167, 30.6.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1315/oj>).
- b) Artiklarna 1–6 i kommissionens beslut av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L 7, 11.1.2012, s. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

AVSNITT D

STÖD AV MINDRE BETYDELSE ENLIGT ARTIKEL 13.6

Stöd av mindre betydelse ska ha den betydelse det har i kommissionens förordning (EU) 2023/2831 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (EUT L, 2023/2831, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj>).

För stöd som beviljas företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ska stöd av mindre betydelse ha samma betydelse som i kommissionens förordning (EU) 2023/2832 av den 12 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2382/oj>).

STATLIGT STÖD

ALLMÄNNA OCH SEKTORSSPECIFIKA RÄTTSAKTER SOM ÄR TILLÄMPLIGA I
EUROPEISKA UNIONEN
OCH SOM DET HÄNVISAS TILL I ARTIKEL 14.2

AVSNITT A

ALLMÄNNA OCH SEKTORSSPECIFIKA RÄTTSAKTER

- (1) Vid tillämpningen av del III och i enlighet med artikel 14.2 i detta avtal ska unionen tillämpa följande rättsakter:
- a) Rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 248, 24.9.2015, s. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj>).
  - b) Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EU) 2015/1589 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 140, 30.4.2004, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/794/oj>), senast ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2016/2105 av den 1 december 2016 om ändring av bilaga I till förordning (EG) nr 794/2004 vad gäller det formulär som ska användas för anmälan av statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (EUT L 327, 2.12.2016, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2105/oj>).

- c) Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>), senast ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2023/1315 av den 23 juni 2023 om ändring av förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget och förordning (EU) 2022/2473 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 167, 30.6.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1315/oj>).
- d) Kommissionens beslut av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L 7, 11.1.2012, s. 3, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21(1)/oj)).
- e) Kommissionens förordning (EU) 2023/2831 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (EUT L, 2023/2831, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj>).
- f) Kommissionens förordning (EU) 2023/2832 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

- (2) Vid tillämpningen av del III och i enlighet med artikel 14.3 i detta avtal ska Schweiz inrätta och upprätthålla ett system för övervakning av statligt stöd som alltid säkerställer att nivån på övervakningen och verkställigheten är likvärdig den i unionen, i enlighet med vad som anges i artikel 14.2 och punkt 1 i detta avsnitt.

AVSNITT B

KOMMISSIONENS RIKTLINJER, MEDDELANDEN OCH BESLUTSPRAXIS

- (1) Vid tillämpningen av del III och i enlighet med artikel 14.3 i detta avtal ska den schweiziska övervakningsmyndigheten och de behöriga rättsliga myndigheterna i Schweiz ta vederbörlig hänsyn till och i möjligaste mån följa relevanta riktlinjer och meddelanden som är bindande för kommissionen, samt dess beslutspraxis, för att säkerställa att nivån på övervakningen och verkställigheten är likvärdig den i unionen.
- (2) Kommissionen ska informera gemensamma kommittén om och offentliggöra de riktlinjer och meddelanden som den anser är relevanta enligt detta avtal.

MILJÖ

De relevanta unionsrättsakter om miljöskydd som det hänvisas till i artiklarna 20 och 27.3 i detta avtal är följande:

1. 32011 L 0092: Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (kodifiering) (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
  - 32014 L 0052: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 124, 25.4.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/52/oj>).
2. 32001 L 0042: Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).
3. 32016 L 0802: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/802 av den 11 maj 2016 om att minska svavelhalten i vissa flytande bränslen (EUT L 132, 21.5.2016, s. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/802/oj>).

4. 32010 L 0075: Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (EUT L 334, 17.12.2010, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj>).
5. 32009 L 0147: Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
  - 32013 L 0017: Rådets direktiv 2013/17/EU av den 13 maj 2013 om anpassning av vissa direktiv på miljöområdet med anledning av Republiken Kroatians anslutning (EUT L 158, 10.6.2013, s. 193, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/17/oj>).
  - 32019 R 1010: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1010 av den 5 juni 2019 om samordning av rapporteringsskyldigheter inom miljöanknuten lagstiftning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 166/2006 och (EU) nr 995/2010, Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG, 2004/35/EG, 2007/2/EG, 2009/147/EG och 2010/63/EU, rådets förordningar (EG) nr 338/97 och (EG) nr 2173/2005 samt rådets direktiv 86/278/EEG (EUT L 170, 25.6.2019, s. 115, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1010/oj>).

6. 32004 L 0035: Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador (EUT L 143, 30.4.2004, s. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/35/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
- 32006 L 0021: Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG av den 15 mars 2006 om hantering av avfall från utvinningsindustrin och om ändring av direktiv 2004/35/EG (EUT L 102, 11.4.2006, s. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/21/oj>).
  - 32009 L 0031: Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006 (EUT L 140, 5.6.2009, s. 114, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj>).
  - 32013 L 0030: Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/30/EU av den 12 juni 2013 om säkerhet för olje- och gasverksamhet till havs och om ändring av direktiv 2004/35/EG (EUT L 178, 28.6.2013, s. 66, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/30/oj>).

- 32019 R 1010: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1010 av den 5 juni 2019 om samordning av rapporteringsskyldigheter inom miljöanknuten lagstiftning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 166/2006 och (EU) nr 995/2010, Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG, 2004/35/EG, 2007/2/EG, 2009/147/EG och 2010/63/EU, rådets förordningar (EG) nr 338/97 och (EG) nr 2173/2005 samt rådets direktiv 86/278/EEG (EUT L 170, 25.6.2019, s. 115, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1010/oj>).
-

FÖRNYBAR ENERGI

Om inte annat föreskrivs i tekniska anpassningar gäller följande:

- De rättigheter och skyldigheter som föreskrivs för unionens medlemsstater i de rättsakter som anges i denna bilaga ska anses gälla Schweiz.
- Hänvisningar i dessa akter till fysiska eller juridiska personer som är bosatta eller etablerade i unionens medlemsstater ska tolkas så att de även avser fysiska eller juridiska personer som är bosatta eller etablerade i Schweiz.

Detta ska tillämpas med full respekt för de institutionella bestämmelserna i del V i detta avtal.

AKTER SOM DET HÄNVISAS TILL

1. 32018 L 2001: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>), i dess ändrade lydelse enligt
  - 32023 L 2413: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).
  - 32022 R 0759: Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/759 av den 14 december 2021 om ändring av bilaga VII till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 vad gäller en metod för beräkning av den mängd förnybar energi som används för kylning och fjärrkyla (EUT L 139, 18.5.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/759/oj).
  - 32024 L1711: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711 av den 13 juni 2024 om ändring av direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad (EUT L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

Bestämmelserna i direktiv (EU) 2018/2001 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

a) I artikel 2 ska följande läggas till:

”Definitionen av ett begrepp ska endast tillämpas om begreppet används i en bestämmelse som har införts i ena bilaga VI till avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiz om elektricitet.”

b) Artikel 3 ska anpassas på följande sätt:

i) Punkt 1 ska inte tillämpas.

ii) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”Schweiz ska fastställa ett vägledande mål på 48,4 % förnybar energi i sin slutliga energianvändning (brutto) år 2030. Gemensamma kommittén ska anpassa det målet för perioderna efter 2030, och då beakta det tillämpliga målet i unionen. Schweiz ska minst vartannat år offentliggöra information och informera den gemensamma kommitté som inrättats enligt avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiz om elektricitet om de framsteg som gjorts mot detta mål och om genomförandet av artiklarna 19 och 26–31a i direktiv (EU) 2018/2001 i enlighet med vad som anges i bilaga VI till det avtalet.”

iii) I punkt 3c ska led a ersättas med följande:

”a) användning av sågtimmer, fanértimmer, rundvirke av industrikvalitet, stubbar och rötter för att producera el.”

iv) Punkt 3c b samt punkterna 4, 5 och 6 ska inte tillämpas.

v) Punkt 4a ska ändras på följande sätt:

”4a. Schweiz ska inrätta en ram, som får inbegripa stödsystem och åtgärder som underlättar användningen av avtal om köp av förnybar el, som möjliggör utbyggnad av förnybar el på en nivå som är förenlig med det nationella mål som avses i punkt 2. Den ramen ska särskilt ta itu med de kvarstående hindren för en hög andel av försörjning med förnybar el, och för utveckling av nödvändig infrastruktur för överföring, distribution och lagring, inbegripet samlokaliserad energilagring. Vid utformningen av denna ram ska Schweiz beakta den ytterligare förnybara el som krävs för att tillgodose efterfrågan inom transport-, industri-, bygg-, värme- och kylsektorerna och för att producera förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.”

c) Artikel 5 ska inte tillämpas.

d) Artiklarna 8–14 ska inte tillämpas.

e) Artiklarna 15 och 15b–16f ska inte tillämpas. I stället ska Schweiz behålla och inrätta jämförbara regler för att nå målet att öka sin andel el från förnybara energikällor. Dessa regler omfattar bland annat följande:

i) Tilldelning av områden där anläggningar för produktion av el från förnybara energikällor kan byggas.

ii) Allmänhetens deltagande.

iii) Snabba och effektiva tillståndsförfaranden.

iv) Lämplig status på den förnybara energins allmänintresse.

f) Artikel 15a ska inte tillämpas.

g) Artikel 17 ska inte tillämpas.

h) Artikel 18.1, 18.2 och 18.4–18.6 ska inte tillämpas.

i) Artikel 18.3 ska ersättas med följande:

”Schweiz ska inrätta en ram för att säkerställa ett tillräckligt antal utbildade och kvalificerade installatörer av i) alla slags värme- och kylsystem med förnybar energi i byggnader, industri och jordbruk, ii) solcellssystem, inbegripet energilagring, och iii) laddningspunkter som möjliggör efterfrågefleksibilitet för att bidra till den ökning av förnybar energi som krävs för att uppnå de mål som fastställs i enlighet med artikel 3.2.”

j) Schweiz ska inte tillämpa artikel 19 på annan energi än el som produceras från sågtimmer, fanéertimmer, rundvirke av industrikvalitet, stubbar och rötter.

k) Artikel 20 och artikel 20a.3 och 20a.4 ska inte tillämpas.

l) Artikel 20a.1, 20a.2 och 20a.5 ska tillämpas tre år efter detta avtals ikraftträdande.

- m) Artiklarna 21 och 22 ska inte tillämpas. I stället ska Schweiz behålla och inrätta jämförbara regler för egenanvändare av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi på elområdet.
- n) Artiklarna 22a–25 ska inte tillämpas.
- o) I artikel 26 ska följande läggas till:

”Schweiz får fastställa sin andel biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som framställs ur livsmedels- och fodergrödor till 0 %.”
- p) Artikel 27.1–27.5 ska inte tillämpas.
- q) Artikel 28.6 och 28.7 ska inte tillämpas.
- r) Artikel 29.7a och 29.7b ska inte tillämpas.
- s) Artikel 29a.2 ska inte tillämpas.

t) Artikel 30 ska ändras på följande sätt:

i) I punkt 1 första stycket ska inledningen ersättas med följande:

”I de fall förnybara bränslen ska räknas in med avseende på de mål som avses i artikel 3.2 ska medlemsstaterna kräva att de ekonomiska aktörerna via obligatoriska oberoende och transparenta granskningar, i enlighet med den genomförandeakt som antagits enligt punkt 8 i den här artikeln, visar att de hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp som fastställs i artikel 29.2–29.7 och 29.10 och i artikel 29a.1 för förnybara bränslen har uppfyllts. För detta ändamål ska de kräva att de ekonomiska aktörerna använder ett massbalanssystem som”.

ii) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”2. Om ett parti bearbetas ska informationen om hållbarhetsegenskaperna och egenskaperna vad gäller minskade växthusgasutsläpp anpassas och tilldelas produkterna i enlighet med följande regler:

a) När bearbetningen av ett råvaruparti endast ger en produkt som är avsedd för framställning av biodrivmedel, flytande biobränslen eller biomassabränslen, eller förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, ska partiets storlek och de berörda kvantiteterna av hållbarhetsegenskaper och egenskaper som gäller minskade utsläpp av växthusgaser anpassas genom tillämpning av en omräkningsfaktor som anger förhållandet mellan massan av den produkt som är avsedd för sådan framställning och massan av den råvara som kommer in i processen.

b) När bearbetningen av ett råvaruparti ger mer än en produkt som är avsedd för framställning av biodrivmedel, flytande biobränslen eller biomassabränslen, eller förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, ska för varje produkt en separat omräkningsfaktor tillämpas och en separat massbalans användas.”

iii) I punkt 3 första stycket ska den första meningen ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa att de ekonomiska aktörerna tillhandahåller tillförlitlig information vad gäller efterlevnaden av hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i artikel 29.2–29.7 och 29.10 och i artikel 29a.1, och att de ekonomiska aktörerna på begäran gör de uppgifter som låg till grund för informationen tillgängliga för den berörda medlemsstaten.”

iv) I punkt 3 andra stycket ska första meningen ersättas med följande:

”De skyldigheter som fastställs i denna punkt ska gälla oavsett om de förnybara bränslena produceras inom eller importeras till unionen.”

v) I punkt 10 ska inledningen av första stycket ersättas med följande:

”10. På begäran av Schweiz, vilken kan baseras på en begäran från en ekonomisk aktör, ska kommissionen, baserat på alla tillgängliga bevis, undersöka huruvida de hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp som fastställs i artikel 29.2–29.7 och 29.10 och i artikel 29a.1 har uppfyllts med avseende på en källa till förnybara bränslen.”

vi) I punkt 10 ska leden a och b ersättas med följande:

- ”a) ”beakta förnybara bränslen från den källan med avseende på de syften som anges i artikel 29.1 första stycket a, b och c, eller
- b) genom undantag från punkt 9 kräva att leverantörerna av källan till förnybara bränslen tillhandahåller ytterligare bevis på överensstämmelse med dessa hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp och dessa tröskelvärden för minskade växthusgasutsläpp.”

u) Artikel 31a.1 ska ersättas med följande:

”Senast den 21 november 2024 ska kommissionen säkerställa att en unionsdatabas inrättas som gör det möjligt att spåra flytande och gasformiga förnybara bränslen (*unionsdatabasen*).”

v) Artiklarna 32–39 ska inte tillämpas.

w) Bilagorna I, IA, IV och VIII ska inte tillämpas.

x) Del A leden a och p i bilaga IX ska inte tillämpas.

y) Bilagorna X och XI ska inte tillämpas.

2. 32019 R807: Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/807 av den 13 mars 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 vad gäller fastställande av bränsleråvaror med hög risk för indirekt ändring av markanvändning för vilka en betydande utvidgning av produktionsområdet till mark med stora kollager kan observeras och certifiering av biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen med låg risk för indirekt ändrad markanvändning (EUT L 133, 21.5.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/807/oj)
3. 32023 R 1184: Kommissionens delegerade förordning (EU) 2023/1184 av den 10 februari 2023 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 genom fastställande av en unionsmetod med närmare regler för produktion av förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung (EUT L 157, 20.6.2023, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1184/oj)
4. 32024 R 1408: Kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1408 om ändring av kommissionens delegerade förordning (EU) 2023/1184 vad gäller anpassning av en teknisk term till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 (EUT L, 2024/1408, 21.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1408/oj)
5. 32023 R 1640: Kommissionens delegerade förordning (EU) 2023/1640 av den 5 juni 2023 om metoden för att fastställa andelen biodrivmedel och biogas för transport som framställs av biomassa som bearbetas med fossila bränslen i en gemensam process (EUT L 205, 18.8.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1640/oj)

6. 32023 R 1185: Kommissionens delegerade förordning (EU) 2023/1185 av den 10 februari 2023 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 genom fastställande av ett minimitröskelvärde för minskningen av växthusgasutsläpp från återvunna kolbaserade bränslen och genom specificering av en metod för bedömningen av minskningen av växthusgasutsläpp från förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och från återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 157, 20.6.2023, s. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1185/oj)

Bestämmelserna i delegerad förordning (EU) 2023/1185 ska, inom ramen för detta avtal, tillämpas med följande anpassningar:

- a) Bestämmelserna i delegerad förordning (EU) 2023/1185 om beräkning av målen för bränslen och el från förnybara energikällor som levereras till transportsektorn och av målen för avancerade biodrivmedel och biogas med avseende på artikel 25.2 i direktiv (EU) 2018/2001 ska inte tillämpas.
  - b) Bestämmelserna i delegerad förordning (EU) 2023/1185 om återvunna kolbaserade bränslen ska inte tillämpas.
7. 32022 R 2448: Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/2448 av den 13 december 2022 om fastställande av operativ vägledning vad gäller det underlag som visar att de hållbarhetskriterier för skogsbiomassa som anges i artikel 29 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 uppfylls (EUT L 320, 14.12.2022, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/2448/oj)

8. 32022 D 599: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/599 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Biomass Biofuels Sustainability voluntary scheme (2BSvs)” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 173, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/599/oj)
9. 32022 D 600: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/600 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Bonsucro EU” för att visa efterlevnad av kraven i direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 176, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/600/oj)
10. 32022 D 601: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/601 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Better Biomass” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 179, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/601/oj)
11. 32022 D 602: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/602 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”International Sustainability & Carbon Certification – ISCC EU” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 182, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/602/oj)

12. 32022 D 604: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/604 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Red Tractor Farm Assurance Crops and Sugar Beet Scheme” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 188, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/604/oj)
13. 32022 D 605: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/605 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”REDcert-EU” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 191, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/605/oj)
14. 32022 D 606: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/606 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Round Table on Responsible Soy with EU RED Requirements (RTRS EU RED)” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 194, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/606/oj)
15. 32022 D 607: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/607 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Roundtable on Sustainable Biomaterials (RSB) EU RED” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 197, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/607/oj)

16. 32022 D 608: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/608 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Scottish Quality Crops Farm Assurance Scheme (SQC)” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 200, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/608/oj)
17. 32022 D 609: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/609 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”SURE” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/609/oj)
18. 32022 D 610: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/610 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Trade Assurance Scheme for Combinable Crops (TASCC)” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/610/oj)
19. 32022 D 611: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/611 av den 8 april 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Universal Feed Assurance Scheme (UFAS)” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 114, 12.4.2022, s. 209, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/611/oj)

20. 32022 D 2461: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/2461 av den 14 december 2022 om erkännande av systemet ”KZR INiG” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 vad gäller biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga bränslen av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen och om upphävande av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/603 (EUT L 321, 15.12.2022, s. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2461/oj)
21. 32022 D 1657: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/1657 av den 26 september 2022 om erkännande av det frivilliga systemet ”Sustainable Biomass Program” för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 249, 27.9.2022, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1657/oj)
22. 32022 D 1656: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/1656 av den 26 september 2022 om erkännande av ”Austrian agricultural certification scheme” (AACS) för att visa efterlevnad av kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 för biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen, förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen (EUT L 249, 27.9.2022, s. 50, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1656/oj)
23. 32022 R 996: Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 av den 14 juni 2022 om regler för att verifiera hållbarhet och kriterier för minskade växthusgasutsläpp och kriterier för låg risk för indirekt ändring av markanvändning (EUT L 168, 27.6.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/996/oj)

24. 32022 D 1655: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/1655 av den 26 september 2022 om erkännande av rapporten med information om typiska värden för växthusgasutsläppen från odling av sojabönor i Argentina enligt artikel 31.3 och 31.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 (EUT L 249, 27.9.2022, s. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1655/oj)
25. 32024 D 861: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2024/861 av den 15 mars 2024 om erkännande av rapporten med information om typiska värden för växthusgasutsläppen från odling av raps i Kanada enligt artikel 31.3 och 31.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 (EUT L, 2024/861, 19.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/861/oj)
26. 32023 D 1760: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2023/1760 av den 11 september 2023 om erkännande av rapporten med information om typiska värden för växthusgasutsläppen från odling av raps i Australien enligt artikel 31.3 och 31.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 (EUT L 224, 12.9.2023, s. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/1760/oj)
-

BILAGA OM TILLÄMPNINGEN AV ARTIKEL 49 I DETTA AVTAL

ARTIKEL 1

Förteckning över verksamheter vid unionens byråer, informationssystem och andra verksamheter till vilka Schweiz ska bidra ekonomiskt

Schweiz ska bidra ekonomiskt till följande:

a) Byråer:

- Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (EUT L 158, 14.6.2019, s. 22, beroende på vad som är tillämpligt enligt bilaga I till avtalet), med beaktande av detta avtals tillämpningsområde, med 85 % av posten som avser bidrag i unionens budget för det aktuella året.

b) Informationssystem:

- Unionsdatabasen, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82, beroende på vad som är tillämpligt enligt bilaga VI till avtalet).

c) Andra verksamheter:

Inga.

ARTIKEL 2

Betalningsvillkor

1. Betalningar enligt artikel 49 i detta avtal ska göras i enlighet med denna artikel.
2. När kommissionen utfärdar sin begäran om betalning för budgetåret ska den meddela Schweiz följande information:
  - a) Beloppet för det operativa bidraget. och
  - b) Deltagaravgiftens belopp.

3. Kommissionen ska så snart som möjligt och senast den 16 april varje budgetår meddela Schweiz följande information avseende Schweiz deltagande:

- a) De belopp i åtagandebemyndiganden i den årliga antagna unionsbudgeten som förts upp i den eller de relevanta poster som avser bidrag i unionens budget för det aktuella året för varje unionsbyrå, och då för varje byrå beakta eventuella justerade operativa bidrag enligt artikel 1, samt beloppen i åtagandebemyndiganden i förhållande till unionens antagna budget för det aktuella året för den relevanta budgeten för informationssystemen och andra verksamheter, som omfattar Schweiz deltagande i enlighet med artikel 1.
- b) Beloppet för den deltagaravgift som avses i artikel 49.7 i detta avtal. och
- c) När det gäller byråer, under år N+1, de belopp i budgetåtaganden som gjorts för åtagandebemyndiganden som beviljats år N inom ramen för den eller de relevanta poster som avser bidrag i unionens budget i förhållande till unionens årliga budget och som förts upp i den eller de relevanta poster som avser bidrag i unionens budget för år N.

4. På grundval av sitt budgetförslag ska kommissionen så snart som möjligt, dock senast den 1 september under budgetåret, göra en uppskattning av informationen enligt punkt 3 a och b.

5. Kommissionen ska senast den 16 april och, om tillämpligt för den berörda byrån, det berörda informationssystemet eller den berörda andra verksamheten, tidigast den 22 oktober och senast den 31 oktober varje budgetår, utfärda en begäran om betalning till Schweiz som motsvarar Schweiz bidrag enligt detta avtal för varje byrå, informationssystem och annan verksamhet som Schweiz deltar i.

6. Den begäran eller de begäranden om betalning som avses i punkt 5 ska ordnas i delbetalningar enligt följande:

- a) Varje års första delbetalning, avseende den begäran om betalning som ska utfärdas senast den 16 april, ska utgöras av ett belopp upp till ett belopp likvärdigt med den uppskattning av det årliga ekonomiska bidraget till den byrå, det informationssystem eller den andra verksamhet i fråga som avses i punkt 4.

Schweiz ska betala det belopp som anges i denna begäran om betalning senast 60 dagar efter det att begäran om utbetalning har utfärdats.

- b) I tillämpliga fall ska årets andra delbetalning, avseende den begäran om betalning som ska utfärdas tidigast den 22 oktober och senast den 31 oktober, motsvara differensen mellan det belopp som avses i punkt 4 och det belopp som avses i punkt 5 om det belopp som avses i punkt 5 är högre.

Schweiz ska betala det belopp som anges i begäran om betalning senast den 21 december. För varje begäran om betalning får Schweiz göra separata betalningar för varje byrå, informationssystem eller annan verksamhet.

7. För avtalets första tillämpningsår ska kommissionen utfärda en första begäran om betalning senast 90 dagar efter avtalets ikraftträdande.

Schweiz ska betala det belopp som anges i denna begäran om betalning senast 60 dagar efter det att begäran om utbetalning har utfärdats.

8. Om det ekonomiska bidraget betalas för sent ska Schweiz betala dröjsmålsränta på det utestående beloppet från och med förfallodagen till och med den dag då hela det utestående beloppet betalats.

Räntesatsen för fordringar som inte betalats på förfallodagen ska vara den räntesats som Europeiska centralbanken tillämpar på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner enligt offentliggörande i C-serien av *Europeiska unionens officiella tidning* och som gäller den första dagen i den månad då förfallodagen infaller eller 0 %, beroende på vilken som är högst, plus 3,5 procentenheter.

ARTIKEL 3

Justering av Schweiz ekonomiska bidrag till unionens byråer mot bakgrund av genomförandet

Justeringen av Schweiz ekonomiska bidrag till unionens byråer ska göras år N+1 när det ursprungliga operativa bidraget ska justeras uppåt eller nedåt med differensen mellan det ursprungliga operativa bidraget och ett justerat bidrag som beräknas genom att bidragsnyckeln för år N tillämpas på beloppet för budgetåtaganden avseende åtagandebemyndiganden som beviljats år N inom ramen för den relevanta stödposten eller de relevanta stödposterna i unionens budget. I tillämpliga fall ska det procentbaserade justerade operativa bidraget enligt definitionen i artikel 1 beaktas för varje byrå när det gäller denna differens.

ARTIKEL 4

Övergångsordning

Om detta avtal inte träder i kraft den 1 januari ska denna artikel tillämpas genom undantag från artikel 2.

Det operativa bidrag som i enlighet med artikel 49 i avtalet och artiklarna 1–3 i denna bilaga ska betalas för det aktuella året för den berörda byrån, det berörda informationssystemet eller den andra berörda verksamheten ska, för det första året av avtalets genomförande, minskas tidsproportionellt genom att beloppet för det årliga operativa bidraget multipliceras med kvoten av

- a) antalet kalenderdagar från och med dagen för avtalets ikraftträdande till och med den 31 december det aktuella året, och
- b) det totala antalet kalenderdagar under det aktuella året.

PROTOKOLL

PROTOKOLL OM SKILJEDOMSTOLEN

KAPITEL I

INLEDANDE BESTÄMMELSER

ARTIKEL I.1

Tillämpningsområde

Om en av de avtalsslutande parterna (nedan kallade *parterna*) hänskjuter en tvist för skiljeförfarande i enlighet med artiklarna 32.2 eller 33.2 i detta avtal ska reglerna i detta protokoll tillämpas.

ARTIKEL I.2

Registreringsenhets- och sekretariatstjänster

Den internationella byrån vid permanenta skiljedomstolen i Haag (nedan kallad *den internationella byrån*) ska fungera som registreringsenhet och tillhandahålla nödvändiga sekretariatstjänster.

ARTIKEL I.3

Meddelanden om och beräkning av tidsfrister

1. Meddelanden, inbegripet förslag, får sändas med vilket kommunikationsmedel som helst som intygar att de överförts eller som gör det möjligt att intyga detta.
2. Sådana meddelanden får endast sändas elektroniskt om en adress har angetts eller godkänts av en part särskilt för detta ändamål.
3. Sådana meddelanden som delges parterna ska, när det gäller Schweiz, sändas till den schweiziska avdelningen för Europafrågor vid det federala utrikesministeriet och, när det gäller unionen, till kommissionens rättstjänst.
4. Alla tidsfrister som fastställs i detta protokoll ska löpa från och med den dag då en händelse inträffar eller en åtgärd vidtas. Om den sista dagen för överlämnande av en handling infaller på en arbetsfri dag vid unionens institutioner eller vid Schweiz förvaltning ska tidsperioden för överlämnandet av handlingen löpa ut påföljande arbetsdag. Arbetsfria dagar som faller inom tidsfristen ska räknas.

ARTIKEL I.4

Meddelande om skiljeförfarande

1. Den part som tar initiativ till skiljeförfarande (nedan kallad *sökanden*) ska sända ett meddelande om skiljeförfarande till den andra parten (nedan kallad *svaranden*) och till den internationella byrån.

2. Ett skiljeförfarande ska anses ha inletts dagen efter det att svaranden har tagit emot meddelandet om skiljeförfarande.

3. Meddelandet om skiljeförfarande ska innehålla följande information:

a) Begäran om att tvisten ska hänskjutas till skiljedomsförfarande.

b) Parternas namn, adress och kontaktuppgifter.

c) Namn på och adress till sökandens ombud.

d) Den rättsliga grunden för förfarandet, som är artiklarna 32.2 eller 33.2 i detta avtal, och

i) i de fall som avses i artikel 32.2 i detta avtal, den tvistefråga som officiellt förts upp för lösning på gemensamma kommitténs dagordning i enlighet med artikel 32.2 i detta avtal, och

ii) i de fall som avses i artikel 33.2 i detta avtal, skiljedomstolens beslut, eventuella genomförandeåtgärder enligt artikel 32.5 i detta avtal och de omtvistade kompensationsåtgärderna.

e) Angivande av alla regler som orsakar eller har samband med tvisten.

f) En kortfattad beskrivning av tvisten. och

g) Utnämningen av en skiljeman eller, om fem skiljemän ska utses, av två skiljemän.

4. I de fall som avses i artikel 32.3 i detta avtal får meddelandet om skiljeförfarande också innehålla information om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

5. Eventuella anspråk på att ett meddelande om skiljeförfarande skulle vara tillräckligt ska inte hindra inrättandet av skiljedomstolen. Tvisten ska avgöras slutgiltigt av skiljedomstolen.

ARTIKEL I.5

Svar på meddelandet om skiljeförfarande

1. Inom 60 dagar från mottagandet av meddelandet om skiljeförfarande ska svaranden skicka ett svar på meddelandet om skiljeförfarande till sökanden och till den internationella byrån, som ska innehålla följande information:

- a) Parternas namn, adress och kontaktuppgifter.
- b) Namn på och adress till svarandens ombud.
- c) Svar på den information som lämnats i meddelandet om skiljeförfarande i enlighet med artikel I.4.3 d–f. och
- d) Utnämningen av en skiljeman eller, om fem skiljemän ska utses, av två skiljemän.

2. I de fall som avses i artikel 32.3 i detta avtal får svaret på meddelandet om skiljeförfarande också innehålla ett svar på den information som lämnats i meddelandet om skiljeförfarande i enlighet med artikel I.4.4 i detta protokoll och information om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

3. Avsaknad av, eller ofullständigt eller för sent, svar från svaranden på meddelandet om skiljeförfarande ska inte hindra att en skiljedomstol upprättas. Tvisten ska avgöras slutgiltigt av skiljedomstolen.

4. Om svaranden i sitt svar på meddelandet om skiljeförfarande begär att skiljedomstolen ska bestå av fem skiljemän, ska sökanden utse ytterligare en skiljeman inom 30 dagar från mottagandet av svaret på meddelandet om skiljeförfarande.

ARTIKEL I.6

Ombud och biträde

1. Parterna ska företräddas i skiljedomstolen av ett eller flera ombud. Ombudet får biträddas av rådgivare eller advokater.

2. Varje ändring av ombuden eller deras adresser ska meddelas den andra parten, den internationella byrån och skiljedomstolen. Skiljedomstolen får när som helst, på eget initiativ eller på begäran av en part, begära bevis för de befogenheter som tilldelats parternas ombud.

KAPITEL II

SKILJEDOMSTOLENS SAMMANSÄTTNING

ARTIKEL II.1

Antal skiljemän

Skiljedomstolen ska bestå av tre skiljemän. Om sökanden i sitt meddelande om skiljeförfarande eller svaranden i sitt svar på meddelandet om skiljeförfarande så begär ska skiljedomstolen bestå av fem skiljemän.

ARTIKEL II.2

Utnämning av skiljemän

1. Om tre skiljemän ska utnämnas ska var och en av parterna utse en av dem. De två skiljemän som utnämns av parterna ska utse den tredje skiljemannen, som ska vara skiljedomstolens ordförande.
2. Om fem skiljemän ska utnämnas ska vardera parten utse två av dem. De fyra skiljemän som utnämns av parterna ska utse den femte skiljemannen, som ska vara skiljedomstolens ordförande.

3. Om skiljemännen inom 30 dagar efter utnämningen av den sista skiljeman som utsetts av parterna inte har nått en överenskommelse om valet av skiljedomstolens ordförande, ska ordföranden utses av permanenta skiljedomstolens generalsekreterare.
4. För att bistå vid valet av skiljemän som ska ingå i skiljedomstolen ska en vägledande förteckning upprättas, och vid behov uppdateras, över personer med de kvalifikationer som avses i punkt 6 och den ska vara gemensam för såväl alla bilaterala avtal på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar som avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet på hälsoområdet, utfärdat i [...] den [...] (*avtalet om hälsa*), avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om handel med jordbruksprodukter, utfärdat i Luxemburg den 21 juni 1999 (*avtalet om handel med jordbruksprodukter*) samt avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets regelbundna ekonomiska bidrag för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna i Europeiska unionen, utfärdat i [...] den [...] (*avtalet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag*). Gemensamma kommittén ska vid tillämpningen av avtalet anta och uppdatera denna förteckning genom ett beslut.
5. Om en part underlåter att utse en skiljeman ska permanenta skiljedomstolens generalsekreterare utnämna den skiljemannen från den förteckning som avses i punkt 4. I avsaknad av en sådan förteckning ska skiljemannen utnämnas genom att den permanenta skiljedomstolens generalsekreterare lottar bland de personer som formellt har föreslagits av en part eller båda parterna vid tillämpningen av punkt 4.

6. De personer som ingår i skiljedomstolen ska vara högt kvalificerade personer, med eller utan anknytning till parterna, vars oberoende och avsaknad av intressekonflikter garanteras tillsammans med ett brett spektrum av erfarenheter. I synnerhet ska de ha dokumenterad sakkunskap inom juridik och de frågor som omfattas av detta avtal. De får inte ta emot instruktioner från någon av parterna. De ska uppträda i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering vad gäller frågor som har samband med tvisten. Skiljedomstolens ordförande ska också ha erfarenhet av tvistlösningsförfaranden.

ARTIKEL II.3

Skiljemännens förklaringar

1. När en person kan komma att utnämnas till skiljeman ska han eller hon rapportera alla omständigheter som kan ge upphov till berättigade tvivel om hans eller hennes opartiskhet eller oberoende. Från och med utnämningen och under hela skiljeförfarandet ska en skiljeman utan dröjsmål rapportera sådana omständigheter till parterna och till övriga skiljemän, om han eller hon inte redan har gjort det.
2. En skiljeman får avsättas om det föreligger omständigheter som skulle kunna ge upphov till berättigade tvivel om hans eller hennes opartiskhet eller oberoende.
3. En part får endast begära att en skiljeman som den har utnämnt avsätts av ett skäl som den har fått kännedom om efter utnämningen.
4. Om en skiljeman underlåter att agera eller om det rättsligt eller faktiskt är omöjligt för en skiljeman att fullgöra sitt uppdrag, ska det förfarande för avsättande av skiljemän som anges i artikel II.4 tillämpas.

ARTIKEL II.4

Avsättande av skiljemän

1. En part som önskar avsätta en skiljeman ska lämna in en begäran om avsättning inom 30 dagar från den dag då parten underrättades om utnämningen av skiljemannen eller inom 30 dagar från den dag då parten fick kännedom om de omständigheter som avses i artikel II.3.
2. Begäran om avsättning ska skickas till den andra parten, till den avsatta skiljemannen, till övriga skiljemän och till den internationella byrån. Den ska ange skälen till begäran om avsättning.
3. När en begäran om avsättning har gjorts kan den andra parten godta begäran om avsättning. Skiljemannen i fråga får också själv avgå. Godtagandet eller avgången innebär inte ett erkännande av skälen till begäran om uppsägning.
4. Om den andra parten inte godtar begäran om uppsägning, eller om skiljemannen i fråga inte själv avgår, inom 15 dagar från dagen för underrättelsen om begäran om avsättning får den part som begär avsättningen begära att generalsekreteraren för den permanenta skiljedomstolen fattar ett beslut om avsättningen.
5. Om inte parterna kommer överens om något annat ska skälen till beslutet anges i det beslut som avses i punkt 4.

ARTIKEL II.5

Ersättande av skiljeman

1. Om det är nödvändigt att ersätta en skiljeman under skiljeförfarandet ska, om inte annat följer av punkt 2 i denna artikel, en ersättare utnämnas eller utses i enlighet med det förfarande enligt artikel II.2 som ska tillämpas på utnämningen eller utseendet av den skiljeman som ska ersättas. Detta förfarande ska tillämpas även om en part inte har utövat sin rätt att utnämna eller delta i utnämningen av den skiljeman som ska ersättas.
2. Om en skiljeman ersätts ska förfarandet återupptas i det skede då den ersatta skiljemannen upphörde att utföra sina uppgifter, såvida inte skiljedomstolen beslutar något annat.

ARTIKEL II.6

Ansvarsbefrielse

Utom vid avsiktliga fel eller grov vårdslöshet avstår parterna i största möjliga utsträckning enligt gällande lag från att väcka talan mot skiljemännen för en handling eller underlåtenhet i samband med skiljeförfarandet.

KAPITEL III

SKILJEFÖRFARANDET

ARTIKEL III.1

Allmänna bestämmelser

1. Dagen för inrättandet av skiljedomstolen ska vara den dag då den sista skiljemannen godtog sin utnämning.
2. Skiljedomstolen ska säkerställa att parterna behandlas lika och att var och en av dem i ett lämpligt skede av förfarandet har tillräckliga möjligheter att hävda sina rättigheter och lägga fram sin sak. Skiljedomstolen ska genomföra förfarandet på ett sådant sätt att förseningar och onödiga utgifter undviks och det säkerställs att tvisten mellan parterna löses.
3. En förhandling ska anordnas, såvida inte skiljedomstolen beslutar något annat, efter att parterna har hörts.
4. När en part skickar ett meddelande till skiljedomstolen ska den göra detta genom den internationella byrån och samtidigt skicka en kopia till den andra parten. Den internationella byrån ska skicka en kopia av detta meddelande till var och en av skiljemännen.

ARTIKEL III.2

Plats för skiljeförfarandet

Skiljeförfarandet äger rum i Haag. Skiljedomstolen får, om exceptionella omständigheter så kräver, sammanträda på en annan plats som den anser lämplig för sina överläggningar.

ARTIKEL III.3

Språk

1. Förfarandespråken ska vara franska och engelska.
2. Skiljedomstolen får besluta att alla handlingar som bifogas inlagan eller svaromålet och alla ytterligare handlingar som på originalspråket läggs fram under förfarandet ska åtföljas av en översättning till ett av förfarandespråken.

ARTIKEL III.4

Inlaga

1. Sökanden ska sända sin inlaga skriftligen till svaranden och till skiljedomstolen via den internationella byrån, inom den tidsfrist som fastställts av skiljedomstolen. Sökanden får besluta att betrakta sitt meddelande om skiljeförfarande enligt artikel I.4 som en inlaga, förutsatt att det också uppfyller villkoren i punkterna 2 och 3 i denna artikel.

2. Inlagan ska innehålla följande information:
  - a) Den information som anges i artikel I.4.3 b–f.
  - b) En redogörelse för de faktiska omständigheter som lagts fram till stöd för yrkandet. och
  - c) De rättsliga argument som anförts till stöd för yrkandet.
3. Inlagan ska i möjligaste mån åtföljas av alla handlingar och andra bevis som sökanden tar upp eller hänvisa till dem. I de fall som avses i artikel 32.3 i detta avtal ska inlagan i möjligaste mån också innehålla information om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

ARTIKEL III.5

Svaromål

1. Svaranden ska sända svaromålet skriftligen till sökanden och till skiljedomstolen via den internationella byrån, inom den tidsfrist som fastställts av skiljedomstolen. Svaranden får besluta att betrakta svaret på det meddelande om skiljeförfarande som avses i artikel I.5 som ett svaromål, förutsatt att svaret på meddelandet om skiljeförfarande också uppfyller villkoren i punkt 2 i denna artikel.

2. Svaromålet ska innehålla svar på de punkter i inlagan som anges i enlighet med artikel III.4.2 a–c i detta protokoll. Det ska i möjligaste mån åtföljas av alla handlingar och andra bevis som svaranden nämner eller hänvisa till dem. I de fall som avses i artikel 32.3 i detta avtal ska svaromålet i möjligaste mån också innehålla information om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.
3. I svaromålet, eller i ett senare skede av skiljeförfarandet om skiljedomstolen beslutar att omständigheterna motiverar en försening, får svaranden inge ett genkäromål förutsatt att skiljedomstolen är behörig att pröva frågan.
4. Artikel III.4.2 och III.4.3 ska tillämpas på ett genkäromål.

ARTIKEL III.6

Skiljedomshörighet

1. Skiljedomstolen ska avgöra om den är behörig på grundval av artiklarna 32.2 eller 33.2 i detta avtal.
2. I de fall som avses i artikel 32.2 i detta avtal ska skiljedomstolen ha mandat att pröva den tvistefråga som officiellt förts upp för lösning på gemensamma kommitténs dagordning i enlighet med artikel 32.1 i detta avtal.

3. I de fall som avses i artikel 33.2 i detta avtal ska den skiljedomstol som har prövat huvudmålet ha mandat att pröva proportionaliteten i de omtvistade kompensationsåtgärderna, inbegripet när dessa åtgärder helt eller delvis har vidtagits genom ett annat bilateralt avtal på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar.
4. En invändning om rättegångshinder till följd av att skiljedomstolen inte är behörig ska göras senast i svaromålet eller, om det rör sig om ett genkäromål, i svaret. Det faktum att en part har utnämnt en skiljeman eller deltagit i den utnämningen ska inte frånta parten rätten att göra en sådan invändning om rättegångshinder. Invändningen om att tvisten skulle överskrida skiljedomstolens behörighet och därmed utgöra ett rättegångshinder ska göras så snart frågan som påstås leda till att behörigheten överskrids tas upp under skiljeförfarandet. Skiljedomstolen får under alla omständigheter bifalla en invändning om rättegångshinder som görs efter det att den fastställda tidsfristen har löpt ut, om den anser att det fanns giltiga skäl till förseningen.
5. Skiljedomstolen får fatta ett avgörande om den invändning om rättegångshinder som avses i punkt 4 antingen genom att behandla den som en preliminär fråga eller genom avgörandet i saken.

ARTIKEL III.7

Andra skriftliga inlagor

Skiljedomstolen ska, efter att ha samrått med parterna, besluta vilka andra skriftliga inlagor utöver stämningsinlagan och svaromålet som parterna ska eller får inge, och den ska fastställa tidsfristen för ingivandet av inlagorna.

ARTIKEL III.8

Tidsfrister

1. De tidsfrister som skiljedomstolen fastställer för översändande av de skriftliga handlingarna, inbegripet inlagan och svaromålet, får inte överstiga 90 dagar såvida inte parterna kommer överens om något annat.
2. Skiljedomstolen ska fatta sitt slutliga beslut inom 12 månader från den dag då den inrättades. Under exceptionella, särskilt svåra omständigheter får skiljedomstolen förlänga denna period med upp till ytterligare 3 månader.
3. De tidsfrister som anges i punkterna 1 och 2 ska halveras
  - a) på sökandens eller svarandens begäran om domstolen, inom 30 dagar efter en sådan begäran och efter att ha hört den andra parten, beslutar att ärendet är brådskande, eller
  - b) om parterna är överens om detta.
4. I de fall som avses i artikel 33.2 i detta avtal ska skiljedomstolen fatta sitt slutliga beslut inom sex månader från den dag då kompensationsåtgärderna anmälades i enlighet med artikel 33.1 i detta avtal.

ARTIKEL III.9

Hänskjutande av ärenden till Europeiska unionens domstol

1. Med tillämpning av artiklarna 29 och 32.3 i detta avtal ska skiljedomstolen hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.
2. Skiljedomstolen kan när som helst under förfarandet hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol, förutsatt att skiljedomstolen med tillräcklig exakthet kan fastställa de rättsliga och faktiska omständigheterna i målet och de rättsliga frågor som den ger upphov till.

Förfarandet vid skiljedomstolen ska tillfälligt avbrytas fram till dess att Europeiska unionens domstol har meddelat sitt avgörande.

3. Varje part får skicka en motiverad begäran till skiljedomstolen om hänskjutande till Europeiska unionens domstol. Skiljedomstolen ska avslå en sådan begäran om den anser att de villkor för hänskjutande till Europeiska unionens domstol som avses i punkt 1 inte är uppfyllda. Om skiljedomstolen avslår en parts begäran om hänskjutande till Europeiska unionens domstol ska den motivera sitt beslut i avgörandet i saken.

4. Skiljedomstolen ska hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol genom ett tillkännagivande. Tillkännagivandet ska innehålla åtminstone följande information:

- a) En kortfattad beskrivning av tvisten.
- b) Den eller de unionsrättsakter och/eller den eller de bestämmelser i detta avtal som ärendet avser.

- c) Det unionsrättsliga begrepp som ska tolkas i enlighet med artikel 29.2 i detta avtal.

Skiljedomstolen ska meddela parterna att ärendet hänskjutits till Europeiska unionens domstol.

5. Europeiska unionens domstol ska på motsvarande sätt tillämpa de interna förfaranderegler som är tillämpliga för dess utövande av sin behörighet att meddela förhandsavgöranden om tolkningen av fördragen och rättsakter som antagits av unionens institutioner, organ och byråer.

6. Ombud och advokater som är behöriga att företräda parterna vid skiljedomstolen enligt artiklarna I.4, I.5, III.4 och III.5 ska vara behöriga att företräda parterna vid Europeiska unionens domstol.

ARTIKEL III.10

Interimistiska åtgärder

1. I de fall som avses i artikel 33.2 i detta avtal får endera parten när som helst under skiljeförfarandet ansöka om interimistiska åtgärder som innebär att kompensationsåtgärderna tillfälligt avbryts.

2. Ansökningar enligt punkt 1 ska innehålla uppgifter om saken, de omständigheter som ställer krav på skyndsamhet och de grunder avseende faktiska och rättsliga omständigheter på vilka de interimistiska åtgärderna vid första påseendet framstår som befogade. Ansökningarna ska innehålla alla tillgängliga bevis och bevisuppgifter till stöd för att de interimistiska åtgärderna ska beviljas.

3. Den part som begär de interimistiska åtgärderna ska skicka sin ansökan skriftligen till den andra parten och till skiljedomstolen via den internationella byrån. Skiljedomstolen ska fastställa en kort tidsfrist inom vilken den andra parten får inkomma med skriftliga eller muntliga synpunkter.
4. Skiljedomstolen ska inom en månad från inlämnandet av den ansökan som avses i punkt 1 anta ett beslut om att tillfälligt avbryta de omtvistade kompensationsåtgärderna om följande villkor är uppfyllda:
- a) Skiljedomstolen är vid första påseendet övertygad om att det finns skäl att pröva det ärende som den part som begärt de interimistiska åtgärderna har anfört i sin ansökan.
  - b) Skiljedomstolen anser att den part som begär de interimistiska åtgärderna skulle lida allvarlig och irreparabel skada om inte kompensationsåtgärderna tillfälligt avbryts i avvaktan på dess slutliga beslut. och
  - c) Den skada som den part som begär de interimistiska åtgärderna åsamkas genom en omedelbar tillämpning av de omtvistade kompensationsåtgärderna väger tyngre än intresset av en omedelbar och effektiv tillämpning av dessa åtgärder.
5. Det tillfälliga avbrott av förfarandet som avses i artikel III.9.2 andra stycket ska inte tillämpas på förfaranden enligt denna artikel.
6. Ett beslut som fattas av skiljedomstolen i enlighet med punkt 4 ska endast ha interimistisk verkan och det ska inte påverka skiljedomstolens avgörande i saken.

7. Det tillfälliga avbrottet ska upphöra när det slutliga beslutet enligt artikel 33.2 i detta avtal fattas, såvida inte skiljedomstolens beslut i enlighet med punkt 4 i denna artikel fastställer ett tidigare datum för när det tillfälliga avbrottet ska upphöra.

8. När skiljedomstolen beaktar intressena hos den part som begär de interimistiska åtgärderna respektive den andra partens intressen ska den beakta intressena hos parternas enskilda och ekonomiska aktörer, men för att undvika tveksamheter vid tillämpningen av denna artikel ska detta beaktande inte innebära att dessa enskilda personer eller ekonomiska aktörer beviljas talerätt inför skiljedomstolen.

ARTIKEL III.11

Bevis

1. Varje part ska lägga fram bevis för de faktiska omständigheter som ligger till grund för dess talan eller försvar.

2. Skiljedomstolen kan på begäran av en part eller på eget initiativ begära relevant information från parterna som den anser vara nödvändig och lämplig. Skiljedomstolen ska fastställa en tidsfrist inom vilken parterna ska besvara denna begäran.

3. Skiljedomstolen får på begäran av en part eller på eget initiativ begära all information från andra källor som den anser lämplig. Skiljedomstolen får också begära expertutlåtanden på det sätt den anser lämpligt och i förekommande fall på de villkor som parterna kommit överens om.

4. All information som skiljedomstolen inhämtar enligt denna artikel ska göras tillgänglig för parterna, och parterna får lämna synpunkter på denna information till skiljedomstolen.

5. Efter att ha inhämtat synpunkter från den andra parten ska skiljedomstolen vidta lämpliga åtgärder för att behandla eventuella frågor som tas upp av en part med avseende på skydd av personuppgifter, sekretess och berättigat intresse av konfidentiell behandling.

6. Skiljedomstolen ska vara domare när det gäller de framlagda bevisens tillåtlighet, relevans och styrka.

ARTIKEL III.12

Förhandlingar

1. När en förhandling ska äga rum ska skiljedomstolen, efter att ha samrått med parterna, i tillräckligt god tid i förväg underrätta parterna om datum, tid och plats för förhandlingen.

2. Förhandlingen ska vara offentlig om inte skiljedomstolen, när synnerliga skäl föreligger, på eget initiativ eller på begäran av parterna, bestämmer något annat.

3. Protokoll från varje förhandling ska upprättas och undertecknas av skiljedomstolens ordförande. Endast dessa protokoll är giltiga.

4. Skiljedomstolen får besluta att hålla förhandlingen virtuellt i enlighet med den internationella byråns praxis. Parterna ska i god tid informeras om denna praxis. I sådana fall ska punkt 1 i tillämpliga delar och punkt 3 tillämpas.

ARTIKEL III.13

Underlåtenhet

1. Om sökanden utan att ange en godtagbar anledning inte har lämnat in sin inlaga inom den tidsfrist som fastställs i detta protokoll eller av skiljedomstolen ska skiljedomstolen besluta att skiljeförfarandet ska avslutas, såvida det inte finns olösta frågor som kan kräva ett avgörande och om skiljedomstolen anser det lämpligt.

Om svaranden utan att ange en godtagbar anledning inte har inkommit med sitt svar på meddelandet om skiljeförfarande eller sitt svaromål inom den tidsfrist som fastställs i detta protokoll eller av skiljedomstolen ska skiljedomstolen besluta att förfarandet ska fortsätta, utan att det ska anses att denna underlåtenhet i sig utgör ett godtagande av sökandens påståenden.

Andra stycket är också tillämpligt om sökanden underlåter att svara på ett genkärsmål.

2. Om en part som är vederbörligen sammankallad i enlighet med artikel III.12.1 inte inställer sig vid en förhandling, och inte anger en godtagbar anledning för sin underlåtenhet att göra detta, får skiljedomstolen fortsätta skiljeförfarandet.

3. Om en part som vederbörligen har uppmanats av skiljedomstolen att lägga fram ytterligare bevis underlåter att göra detta inom de fastställda tidsfristerna utan att ange en godtagbar anledning för sin underlåtenhet får skiljedomstolen fatta ett avgörande på grundval av de bevis som den förfogar över.

ARTIKEL III.14

Avslutande av förfarandet

1. Om det påvisas att parterna har haft rimliga möjligheter att framföra sina argument får skiljedomstolen förklara förfarandet avslutat.
2. Skiljedomstolen får, på eget initiativ eller på begäran av en part, när som helst innan den har fattat sitt beslut besluta att återuppta förfarandet om den anser det nödvändigt på grund av exceptionella omständigheter.

KAPITEL IV

BESLUT

ARTIKEL IV.1

Beslut

Skiljedomstolen ska sträva efter att fatta enhälliga beslut. Om det emellertid visar sig omöjligt att fatta ett enhälligt beslut ska skiljedomstolens beslut fattas av en majoritet av skiljemännen.

ARTIKEL IV.2

Formen hos och verkan av skiljedomstolens beslut

1. Skiljedomstolen får fatta separata beslut i olika frågor vid olika tidpunkter.
2. Alla beslut ska utfärdas skriftligen och vara motiverade. De ska vara slutliga och bindande för parterna.
3. Skiljedomstolens beslut ska undertecknas av skiljemännen och innehålla uppgifter om den dag då det fattades och om platsen för skiljeförfarandet. En kopia av det beslut som undertecknats av skiljemännen ska överlämnas till parterna av den internationella byrån.
4. Den internationella byrån ska offentliggöra skiljedomstolens beslut.

När skiljedomstolens beslut offentliggörs ska den internationella byrån respektera relevanta regler om skydd av personuppgifter, sekretess och berättigat intresse av konfidentiell behandling.

De regler som avses i andra stycket ska vara identiska för alla bilaterala avtal på de områden av den inre marknaden där Schweiz deltar samt för avtalen om hälsa, om handel med jordbruksprodukter och om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag. Gemensamma kommittén ska vid tillämpningen av avtalet anta och uppdatera dessa regler genom ett beslut.

5. Parterna ska utan dröjsmål rätta sig efter skiljedomstolens alla beslut.

6. I de fall som avses i artikel 32.2 i detta avtal ska skiljedomstolen, efter att ha inhämtat parternas synpunkter, i avgörandet i saken fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken parterna ska rätta sig efter dess beslut i enlighet med artikel 32.5 i detta avtal, med beaktande av parternas interna förfaranden.

ARTIKEL IV.3

Tillämplig lag, tolkningsregler, medlare

1. Den tillämpliga lagen består av detta avtal, de unionsrättsakter som det hänvisas i avtalet samt alla andra folkrättsliga bestämmelser som är relevanta för tillämpningen av dessa instrument.
2. Skiljedomstolen ska fatta beslut i enlighet med de tolkningsregler som avses i artikel 29 i detta avtal.
3. Om ett tvistlösningsorgan tidigare har fattat beslut om proportionaliteten hos kompensationsåtgärder enligt något av de andra bilaterala avtal som det hänvisas till i artikel 33.1 ska det vara bindande för skiljedomstolen.
4. Skiljedomstolen får inte fatta beslut som medlare eller i överensstämmelse med rätt och billighet (*ex aequo et bono*).

ARTIKEL IV.4

Ömsesidigt godtagbar lösning eller andra skäl till att avsluta förfarandet

1. Parterna får när som helst komma fram till en ömsesidigt godtagbar lösning på tvisten. De ska gemensamt meddela skiljedomstolen varje sådan lösning. Om lösningen måste godkännas enligt relevanta inhemska förfaranden i någon av parterna ska detta krav anges i anmälan, och skiljedomsförfarandet tillfälligt avbrytas. Om det inte krävs något sådant godkännande, eller vid underrättelse om att de inhemska godkännandeförfarandena slutförts, ska skiljeförfarandet vara avslutat.
2. Om sökanden under förfarandet skriftligen underrättar skiljedomstolen om att den inte önskar fullfölja förfarandet, och om svaranden vid den tidpunkt då skiljedomstolen mottar en sådan underrättelse ännu inte har vidtagit någon åtgärd i förfarandet, ska skiljedomstolen utfärda ett beslut i vilket det officiellt anges att förfarandet har avslutats. Skiljedomstolen ska besluta om kostnaderna, och de ska bäras av sökanden om detta framstår som motiverat på grund av den partens agerande.
3. Om skiljedomstolen innan den har fattat ett beslut drar slutsatsen att ett fortsatt förfarande har blivit meningslöst, eller omöjligt av andra skäl än de som avses i punkterna 1 och 2, ska den underrätta parterna om sin avsikt att utfärda ett beslut som avslutar förfarandet.

Första stycket är inte tillämpligt om det finns olösta frågor som kan kräva ett avgörande och om skiljedomstolen anser det lämpligt.

4. Skiljedomstolen ska överlämna en kopia till parterna av det beslut som avslutar skiljeförfarandet eller av det beslut som fattats genom överenskommelse mellan parterna, undertecknat av skiljemännen. Artikel IV.2.2–IV.2.5 ska tillämpas på skiljedomsbeslut som fattas genom överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL IV.5

Rättelse av skiljedomstolens avgörande

1. Inom 30 dagar från mottagandet av skiljedomstolens beslut får en part, genom att underrätta den andra parten och skiljedomstolen via den internationella byrån, begära att skiljedomstolen rättar eventuella räknfel, skriv- eller tryckfel eller andra fel eller utelämnanden av liknande slag i sitt avgörande. Om skiljedomstolen anser att begäran är motiverad ska den rätta detta inom 45 dagar från det att begäran mottagits. Begäran ska inte ha suspensiv verkan på den tidsfrist som anges i artikel IV.2.6.
2. Skiljedomstolen får på eget initiativ inom 30 dagar från det att den meddelat sitt beslut göra de rättelser som avses i punkt 1.
3. De rättelser som avses i punkt 1 i denna artikel ska göras skriftligen och utgöra en integrerad del av beslutet. Artikel IV.2.2–IV.2.5 ska tillämpas.

ARTIKEL IV.6

Skiljemännens arvoden

1. De avgifter som avses i artikel IV.7 ska vara rimliga med hänsyn till ärendets komplexitet, den tid som skiljemännen lagt ned på det och alla andra relevanta omständigheter.
2. En förteckning över den dagliga ersättningen och högsta och lägsta antal timmar ska upprättas, och vid behov uppdateras, och den ska vara gemensam för såväl alla bilaterala avtal på de områden med anknytning till den inre marknaden där Schweiz deltar som avtalen om hälsa, om handel med jordbruksprodukter och om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag. Gemensamma kommittén ska vid tillämpningen av avtalet anta och uppdatera denna förteckning genom ett beslut.

ARTIKEL IV.7

Kostnader

1. Varje part ska bära sina egna kostnader och hälften av skiljedomstolens kostnader.
2. Skiljedomstolen ska ange sina kostnader i sitt avgörande i saken. Dessa kostnader får endast omfatta följande:
  - a) Skiljemännens arvoden, vilka ska anges separat för varje skiljeman och fastställas av skiljedomstolen själv i enlighet med artikel IV.6.
  - b) Resekostnader och andra omkostnader för skiljemännen. och

c) Den internationella byråns arvoden och utgifter.

3. De kostnader som avses i punkt 2 ska vara rimliga med hänsyn till det belopp som tvisten gäller, tvistens komplexitet, den tid som skiljemännen och eventuella experter som utnämnts av skiljedomstolen har lagt ned på den samt alla andra relevanta omständigheter.

ARTIKEL IV.8

Deposition av kostnader

1. När skiljeförfarandet inleds får den internationella byrån begära att parterna deponerar lika stora belopp, som ett förskott på de kostnader som avses i artikel IV.7.2.

2. Under skiljeförfarandet får den internationella byrån begära ytterligare depositioner från parterna utöver dem som avses i punkt 1.

3. Alla depositioner som parterna lämnar i enlighet med denna artikel ska betalas till den internationella byrån som ska använda dem för att täcka de faktiska kostnaderna, och då särskilt de avgifter som betalas till skiljemännen och till den internationella byrån.

KAPITEL V

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL V.1

Ändringar

Gemensamma kommittén får genom beslut anta ändringar av detta protokoll.